

Rondreis Java & Bali 2019

14 oktober – 30 oktober

Dit keer i.v.m. met de bomexplosie van april niet naar het mooie Sri Lanka maar naar Indonesië.

Dit jaar ga ik 17 dagen naar o.a. de gifgroene sawa's, imposante Borobudur & hindoetempel Prambanan

Ontdek het rijke koloniale verleden van Indonesië.

Het uit 13.000 eilanden bestaande Indonesië is een betoverende reisbestemming.

Tijdens deze reis ontdekt ik twee van deze juweeltjes, namelijk Java en Bali.

Historische stadjes, gifgroene sawa's, vruchtbare plantages, de imposante Borobudur en adembenemende vulkanen wisselen elkaar af. Kenmerkend voor Indonesië zijn de traditionele dansers met hun rijk versierde kostuums en sierlijke bewegingen. De vaak religieuze dansen zijn vandaag de dag nog steeds een echte kunst. Na de highlights van Java kan ik, vele mooie reiservaringen rijker, heerlijk ontspannen aan de stranden van Bali.

Zondag 13 oktober 2019

Vertrek vanuit Doetinchem naar Schiphol met de trein.

Heenreis: Vertrek 12:22 Aankomst 14:29

Zondag 13 oktober 2019

Dit reisadvies houdt geen rekening met wijzigingen in de treindienst op de dag zelf.
Plan voor een actueel reisadvies uw reis vlak voor vertrek.

	Tijd	Station / Halte	Spoor	Richting	Reisdetails	Prijs
	12:22	Doetinchem	1	Arnhem		
				Stoptrein (Arriva)		
	12:56	Arnhem	9			
	13:16	Arnhem	11	Schiphol	Intercity (NS)	
	14:29	Schiphol	4			

Totaal €22,38

Bij aankomst op Schiphol neem ik de gratis Gratis shuttlebus naar Hotel Schiphol A4 voor één overnachting met 's-morgens een uitgebreid ontbijtbuffet.

Vanaf bus stop A9-A13 vertrekt de gratis shuttlebus.

VERTREKTIJDEN VANAF SCHIPHOL NAAR HOTEL:

05.10	11.40	18.20
05.40	12.20	19.00
06.20	13.00	19.40
07.00	13.40	20.20
07.40	14.20	21.00
08.20	15.00	21.40
09.00	15.40	22.20
09.40	16.20	23.00
10.20	17.00	23.40
11.00	17.40	

VERTREKTIJDEN VANAF HOTEL NAAR SCHIPHOL:

06.40	10.00	13.20	16.40
07.20	10:40	14.00	17.20
08.00	11.20	14.40	
08.40	12.00	15.20	
09.20	12.40	16.00	

Hotel Schiphol

Adres Rijksweg A 4 Nr.3

Postcode en plaats 2132MA Hoofddorp - Schiphol

Telefoon Tel +31 252 67 53 35

E-mailadres schiphol@valk.nl

Website www.hotelschiphol.nl

Maandag 14 oktober 2019 1^e dag:

Dag 1 • Amsterdam-Medan-Jakarta

Garuda Indonesia vliegt met ingang van 1 oktober niet meer rechtstreeks vanaf Schiphol naar Jakarta. In plaats daarvan vliegt de Indonesische luchtvaartmaatschappij naar Medan op Sumatra voor de aansluitende vlucht naar Jakarta. Garuda voert de vluchten naar Medan uit met een Airbus A330-200. Op enkele niet nader gespecificeerde dagen wordt dit afgewisseld met de aanzienlijk grotere Boeing 777-300ER.

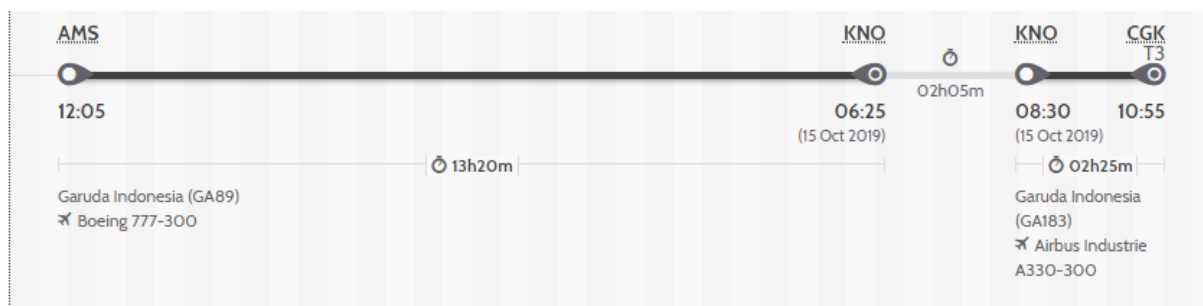
Om 8:00 uur neem ik de gratis Gratis shuttlebus van Hotel Schiphol A4 naar Schiphol. Aankomst 's-morgens op Schiphol omstreeks 8:30 uur.

Het vliegtuig van de Garuda Indonesia de GA 89 vertrekt om 12:05 uur. Voor het inchecken dien ik uiterlijk 3 uur van te voren aanwezig te zijn. Vertrekhal 3, check-in balie 31. De incheckbalie is open vanaf 08:05. Dus inchecken vanaf 08:30 uur bij de incheckbalie 31. Ik ben dan ruim op tijd aanwezig op Schiphol. Nu het geen rechtstreekse vlucht meer is zal de totale vluchtduur geen 13 uur en 45 minuten bedragen maar ongeveer 4 uur langer. Aankomst Jakarta Soekarno Hatta International Airport (CGK) is op dinsdag 15 oktober om 10:55 uur. Bij Garuda Indonesia dien je er rekening mee te houden dat je van tevoren niet online kunt inchecken en/of een stoelreservering kunt maken.

Your itinerary:

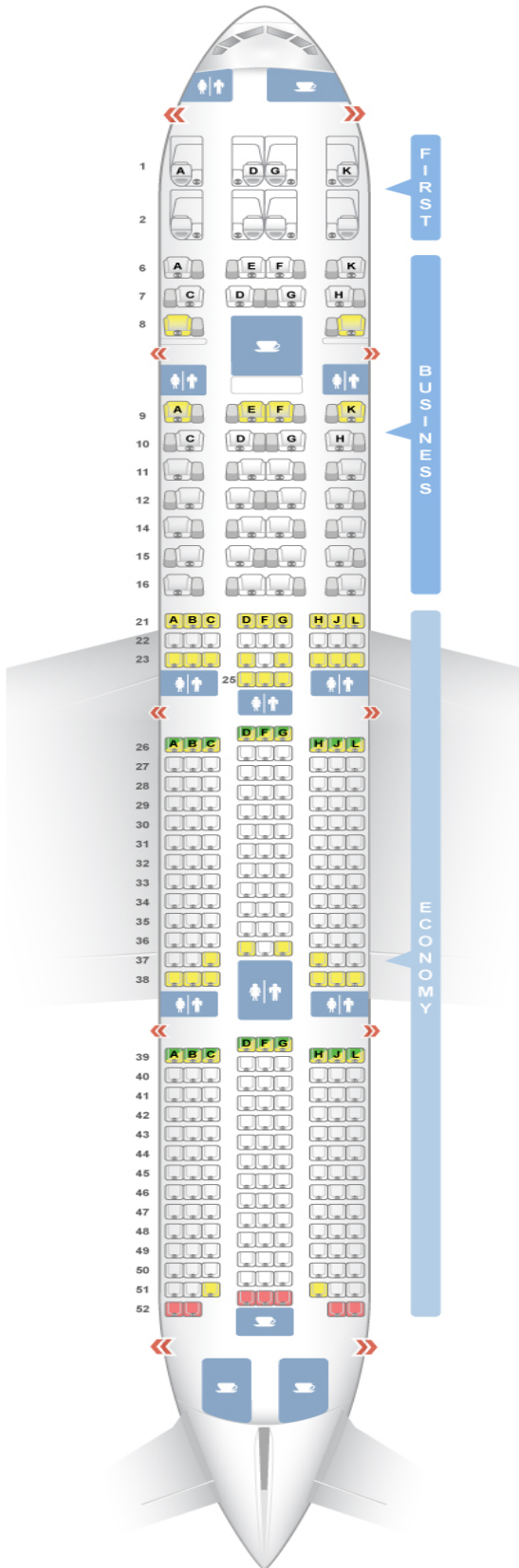
Flight	Date	Booking class	From	To	Departure	Arrival
GA89	14OCT19	G	Amsterdam (AMS)	Medan (KNO)	12:05	06:25
GA183	15OCT19	G	Medan (KNO)	Jakarta (CGK)	08:30	10:55
GA88	29OCT19	G	Denpasar-Bali (DPS)	Amsterdam (AMS)	20:25	07:30

✈ Amsterdam - Jakarta, Monday 14 October

Boeing B777 300ER

Ik heb stool 28B

Seating details		Seat map key	
	Pitch	Width	Seating details
First	82	22	8 open suites
Executive	73	19	42 flat bed seats
Economy	32	17	268 standard seats

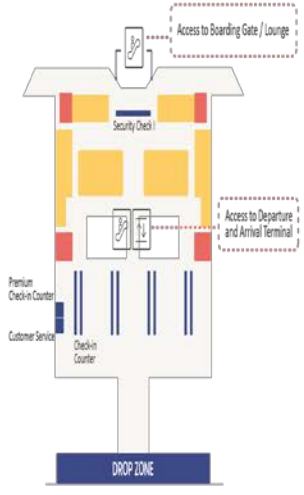
Seat map key

- Good seat
- Be Aware - See comments
- Bad seat
- Mixed Review
- Standard seat
- Blocked seat
- Premium seat
- Crew seat
- Power port
- Emergency exit
- Galley
- Lavatory
- Closet
- Bassinet

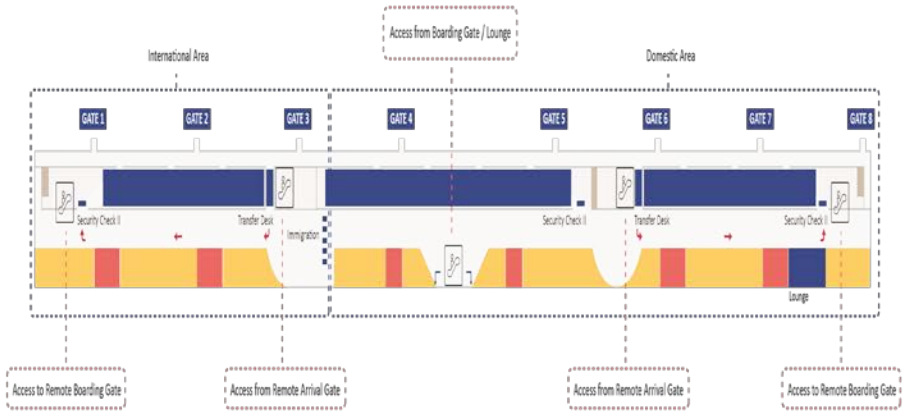
Departure Terminal

Facilities & Services Shops & Restaurant Restroom Offices → Transfer Flow

2nd Floor

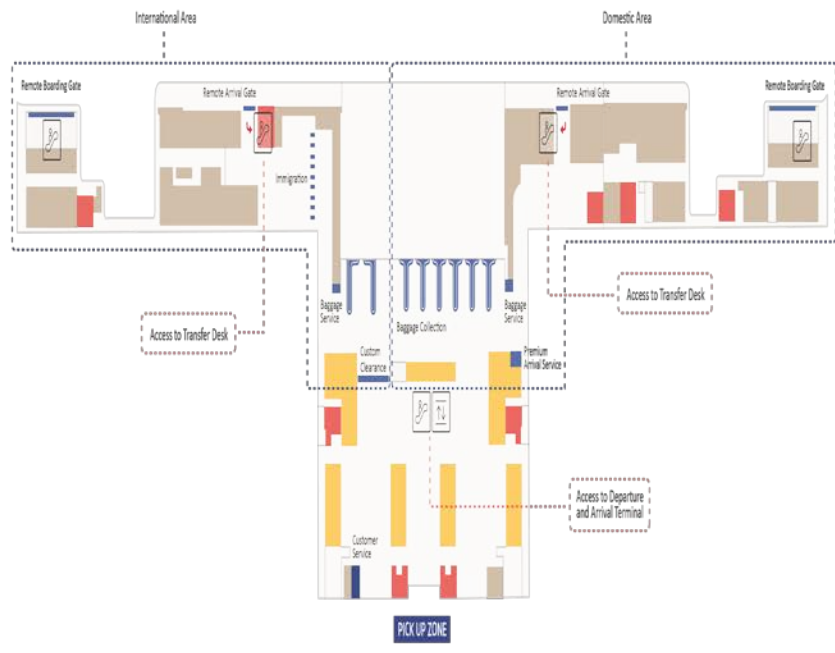

1st Floor

Arrival Terminal

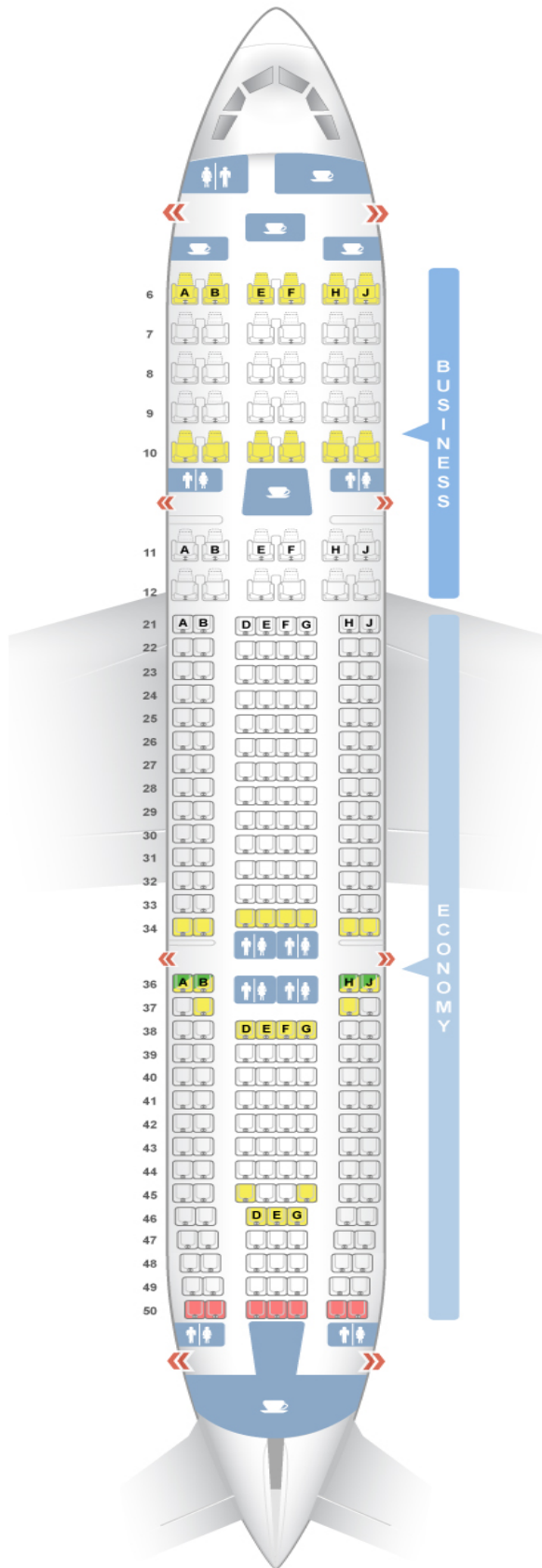
Ground Floor

Plattegrond van airport Medan

Airbus A330-300

Ik heb stoel 22F

Seat map key

- Good seat
- Be Aware - See comments
- Bad seat
- Mixed Review
- Standard seat
- Blocked seat
- Premium seat
- Crew seat
- Power port
- Emergency exit
- Galley
- Lavatory
- Closet
- Bassinet

Dinsdag 15 oktober 2019

Dag 2 • Jakarta

Na aankomst in Jakarta staat de reisleader ons op te wachten en volgt de transfer naar het hotel in Jakarta, voor de eerste overnachting. Hier kan ik lekker bijgekomen van de lange vlucht. De rest van de dag is ter vrije besteding.

Hotel

Alila Jakarta **** - Jakarta

Het 4-sterren Alila Jakarta hotel ligt op slechts 10 minuten wandelen van het Merdeka paleis. In de nabije omgeving vindt zijn diverse restaurants, winkels en bars. Het prachtige hotel beschikt over een receptie, 2 restaurants, zwembad, excursiebalie en gratis wifi. De moderne kamers beschikken allen over uitzicht over de stad, telefoon, wifi, televisie en badkamer met bad/douche, toilet en föhn.

Wat te doen in Jakarta

Het vliegtuig land omstreeks 11:00 uur op het vliegveld van Jakarta. Van hieruit worden we naar het hotel gebracht. Mocht ik na de lange vliegreis van ongeveer 18 uur nog zin hebben om 's-Middags Jakarta in te gaan dan zijn er de volgende mogelijkheden.

Er is in Jakarta enorm veel te zien en te beleven. Er zijn vele bezienswaardigheden die een bezoek meer dan waard zijn. Daarnaast is de bevolking over het algemeen zeer vriendelijk. Ook kun je voor weinig geld genieten van de **heerlijke Indonesische keuken**. Hier de leukste activiteiten:

1. Verken Jakarta China Town

Zoals bijna elke grote stad heeft ook Jakarta een China Town. Jakarta's Chinatown, of 'Glodok' zoals het door de lokale bevolking wordt genoemd, is een belangrijke plek in de hoofdstad. Het is de enige plek in Jakarta waar je traditionele Chinese gerechten kunt eten, of kunt shoppen voor Chinese dingen. Er is van alles te koop. Van **goedkope elektronica** tot eten en kleding. Daarnaast vind je hier veel mooie Chinese tempels. Dit deel van de stad wordt vaak opgenomen in tours naar de oude binnenstad, waar je kunt genieten van een leuke wandeling door het oude deel van de stad.

2. Ontdek het oude stadsdeel – Kota

Kota is een klein deel van Jakarta dat ook wel **Oud Batavia** wordt genoemd. Het is het oudste deel van de stad en stamt uit de tijd van de Nederlandse overheersing van de stad. Veel gebouwen uit deze periode worden vandaag de dag nog steeds gebruikt. Zo zijn er drie musea gevestigd in drie verschillende koloniale gebouwen. Deze musea zijn vaak gratis en zeker een bezoek waard.

Dat Kota het oudste deel van Jakarta is, is goed te zien. Veel gebouwen staan er in uiterst slechte staat bij. Dit is echter ook juist weer de charme van Kota. Alles is

ongeordend en overal gebeurd wel iets. Je kijkt werkelijk je ogen uit in dit deel van de stad.

3. Bewonder de Istiqlal moskee

In Jakarta staat een van de grootste moskeeën van de wereld. De Istiqlal moskee biedt namelijk plaats aan **120.000 mensen**. Er zijn maar twee andere moskeeën op de wereld waar meer mensen tegelijk kunnen samenkomen.

Het enorme gebouw werd in 1978 voltooid na een bouwperiode van bijna 18 jaar. Istiqlal staat voor onafhankelijkheid. De moskee werd dan ook gebouwd nadat Indonesië onafhankelijk van Nederland werd verklaard. Als toerist ben je meer dan welkom om de moskee te bezoeken. Ga echter wel **gepast gekleed** en laat je schoenen achter bij de ingang.

4. Ga naar Sunda Kelapa

Sunda Kelapa is de oude haven van Jakarta en ligt aan de rivier Ciliwung. De haven was in de 16e eeuw zeer belangrijk voor de Portugezen. Er zijn in de haven nog steeds overblijfselen te vinden van het oude Fort Batavia.

Sunda Kelapa is niet alleen erg mooi maar heeft ook een praktisch nut. Er vertrekken vanuit hier namelijk dagelijks boten naar andere eilanden van Indonesië. Vaak liggen in de haven traditionele boten, schoeners genoemd.

5. Shoppen op de Pasar Baru

Pasar Baru is een markt en een van de weinige straten die voetgangersvriendelijk is. Je vindt hier veel locals die van alles verkopen. Van kleding tot eten en horloges. Er zijn veel vintage-modeartikelen waar je hippe kleding kunt kopen voor bijzonder lage prijzen.

Je vindt hier ook de beste lokale gerechten. Zeker een bezoek waard!

6. Ga naar het National Monument

In het centrum van Jakarta ligt het Medan Merdeka, oftewel het Vrijheidsplein. Dit

plein is al honderden jaren oud en wordt omringd door overheidsgebouwen. De grote trekpleister van het Merdeka plein is echter het Nationaal Monument, ook wel de Monas genoemd. Het Monas National Monument is een toren van meer dan 130 meter hoog. Het werd gebouwd in opdracht

van Soekarno en in 1975 voltooid. De top van het Nationaal Monument bestaat uit een bronzen vlam die is bedekt met maar liefst 25 kilo goud.

TIP – voor **15.000 IDR** kun je naar boven met de lift. Dit biedt een schitterend uitzicht over de stad.

Woensdag 16 oktober 2019

Dag 3 • Bandung Reisafstand ca. 190 km.

We laten Jakarta achter ons en gaan op weg naar Bandung. Onderweg schenken we aandacht aan het koloniale stadje Bogor, het vroegere Buitenzorg. Hier bezoeken we de botanische tuin, of op z'n Indonesisch het 'Kebun Raya', met duizenden soorten tropische planten en bomen. Heerlijk slenteren door de prachtige natuur, wat een fijn begin van de reis. Als het even kan, rijden we via de Puncakpas naar Bandung (in de weekenden is deze gesloten, waardoor er dan een alternatieve route wordt aangeboden). Vanwege het koele klimaat zijn hier uitgestrekte theeplantages. Met een beetje geluk vangen we een glimp op van de theepluksters met hun karakteristieke hoeden die aan het werk zijn. Twee overnachtingen in Bandung, de hoofdstad van West-Java.

Verzorging: Logies, ontbijt inclusief lunch.

Hotel

Ibis Braga Bandung * Bandung**

Het hotel ligt in het hart van het historische centrum, aan de beroemde straat Braga. Tegenover het hotel bevindt zich het museum van de Aziatisch-Afrikaanse Conferentie. Het hotel beschikt over een 24-uursreceptie, restaurant en gratis wifi. De kamers zijn voorzien van airconditioning, minibar, eethoek met koelkast, een waterkoker, een badkamer met douche, toilet en föhn. We overnachten hier twee dagen.

Donderdag 17 oktober 2019

Dag 4 • Bandung

Deze ochtend maken we een wandeling door Bandung, één van de vele Aziatische miljoenensteden. Bandung is een stad met een Nederlandse geschiedenis, er zijn nog tal van sporen van de Nederlandse invloeden terug te vinden. Wandelend door straten met namen als 'Den Haag Klapperkoek' of 'Holland Bakery', zegt ook al genoeg. We zien onder meer de Azië-Afrika straat, Braga straat en het beroemde Gedung Sate, ontworpen door de Nederlandse architect J. Gerber. In de koloniale tijd was in dit gebouw het Department van Gouvernementsbedrijven van Nederlands-Indië gevestigd, tegenwoordig is het Gedung Sate het gouvernementsgebouw van de provincie West-Java. In de middag bezoek je de Wayang Golek fabriek, waar de bekende Wayangpoppen worden gemaakt. Dit zijn prachtige, houten poppen die vaak rijkelijk gedecoreerd zijn.

Verzorging: Logies, ontbijt inclusief lunch.

Overnachting wederom in Hotel Ibis Braga Bandung

Vrijdag 18 oktober 2019

Dag 5 • Yogyakarta Treinreis van ca. 8 uur.

Vroeg uit de veren. Van Bandung reizen we in de vroege ochtend per trein naar Yogyakarta. Een schitterende tocht door de prachtige natuur. Onderweg genieten we van vergezichten met rijstvelden, vijvers en dorpjes. Na aankomst in Yogyakarta wordt u naar het hotel gebracht, waar we de komende drie nachten verblijven. De rest van de dag is ter vrije besteding. Pakt u een boek, neemt u een duik in het zwembad of verkent u vast het centrum van Yogyakarta? Even bijkomen..

Deze treinrit duurt ca. 8 uur (vertrek 07.20, aankomst 15.10 uur, tijden onder voorbehoud) en vindt plaats in Executive/Business Class compartimenten. Er wordt altijd geprobeerd om de gehele groep zoveel mogelijk bij elkaar (in dezelfde compartimenten/coupés) te laten reizen, echter dit is afhankelijk van de beschikbaarheid. Aan boord zijn toiletten en kunt u drankjes, eten en snacks verkrijgen. Uw bagage wordt per bus naar Yogyakarta

gebracht, dus u dient alle spullen die u tijdens de treinreis nodig mocht hebben in een aparte tas/rugzak te pakken.

Verzorging: Ontbijt, inclusief lunch op dag 5 -in de trein.

Hotel

Indoluxe ** - Yogyakarta**

Het Indo luxe hotel ligt op slechts 50 m. van het beroemde monument Yogya Kembali. In de directe omgeving bevinden zich diverse winkels en eetgelegenheden. Het hotel beschikt over een restaurant, een sky lounge, buitenzwembad op het dak en een spa-en wellnesscentrum. De kamers zijn voorzien van airconditioning, een televisie, een kluisje, minibar en een koelkast. Uw badkamer is voorzien van een douche en toilet.

Zaterdag 19 oktober 2019

Dag 6 • Yogyakarta

In de ochtend brengen we een bezoek aan de indrukwekkende Borobudur (ik heb dit excursiepakket bijboekt). De Borobudur is het bekendste monument van Indonesië en stamt uit de 8e eeuw. U zult beslist onder de indruk zijn van het tegen een heuvel aangebouwde, op tien terrassen gelegen 'bedevaartscomplex', eens het slachtoffer van onder meer aardbevingen, zon, regen en beeldenstormen. De Borobudur is thans een beschermd UNESCO monument. Van het ene hoogtepunt naar het volgende hoogtepunt. Vandaag bewonderen we ook Prambanan (ik heb dit excursiepakket bijboekt). Deze indrukwekkende hindoetempel is een gigantisch tempelcomplex waar over de ontstaansgeschiedenis verschillende verhalen de ronde gaat. Optioneel kunt u vanavond een traditionele Ramayana dansvoorstelling bijwonen. Javaanse dans, drama en muziek versmelten tot een prachtig geheel. Wát een onvergetelijke dag!

Optionele excursies Java (ter plaatse te boeken en te betalen) - dag 6: Ramayana
dansvoorstelling incl. diner, ca. USD 50
Verzorging: Logies, ontbijt inclusief lunch.
Hotel Indoluxe ** - Yogyakarta**

Zondag 20 oktober 2019

Dag 7 • Yogyakarta

Vandaag is het tijd om het centrum van Yogyakarta te bekijken (stadsbezoek ik heb dit excursiepakket bijboekt). Camera paraat? Dan kunnen we gaan! We bezoeken onder andere het paleis van de Sultan, uit 1756, dat ook wel de 'Kraton' wordt genoemd. Tevens bekijken we het Water Paleis, het Koninklijke zwembad dat tussen 1758 en 1765 gebouwd is en ten oosten van het Kraton ligt. Maar daar blijft het niet bij, we brengen ook een bezoek aan een origineel Batik en poppenfabriek waarbij u uitleg krijgt over het verwerkingsproces. We overnachten wederom in Yogyakarta.
Verzorging: Logies, ontbijt inclusief lunch.

Maandag 21 oktober 2019

Dag 8 • Malang treinreis ca 8 uur

Van Yogyakarta reizen we in de vroege ochtend per trein naar Malang. Vanuit het hotel ontvangt u een ontbijt box voor onderweg. Een fraaie route langs plantages en rijstvelden. De komende twee nachten verblijven we in Malang.

Deze treinrit duurt ca. 8 uur (vertrek 07.30, aankomst 15.40 uur, tijden onder voorbehoud) en vindt plaats in Executive/Business Class compartimenten. Er wordt altijd geprobeerd om de gehele groep zoveel mogelijk bij elkaar (in dezelfde compartimenten/coupés) te laten reizen, echter dit is afhankelijk van de beschikbaarheid. Aan boord zijn toiletten en kunt u drankjes, eten en snacks verkrijgen. Uw bagage wordt per bus naar Malang gebracht, dus u dient alle spullen die u tijdens de treinreis nodig mocht hebben in een aparte tas/rugzak te pakken.

Malang is een stad en gemeente (kotamadya) gelegen in de provincie Oost-Java ongeveer negentig kilometer ten zuiden van Soerabaja op het eiland Java. Er wonen ongeveer een miljoen mensen.

Malang is een relatief koele stad, omdat het hoog gelegen is: 339 tot 662 meter boven zeeniveau. Malang ligt ingesloten tussen twee

bergmassieven: in het westen het Kawi-Butakmassief en in het oosten het Tenggergebergte met de actieve Bromo en de Semeru, de hoogste berg van Java. Malang is een belangrijk toeristencentrum, mede vanwege het prettige klimaat, de art-decobebouwing en vanwege zijn traditionele dansen zoals de Tari Topeng (Dans met maskers), Jaran Pegon en Tari Beskalan.

Hotel Ibis Styles *** - Malang

Het hotel ligt op ca. 4,5 km van het centrum Malang. Het hotel beschikt over een 24-uurs receptie, restaurant, wifi, buitenzwembad en fitnesscentrum. De kamer is voorzien van een televisie, kluis, gratis wifi, airconditioning, koffie- en theefaciliteiten. Er is een aparte badkamer met douche, toilet en föhn.

Verzorging: Logies ontbijt

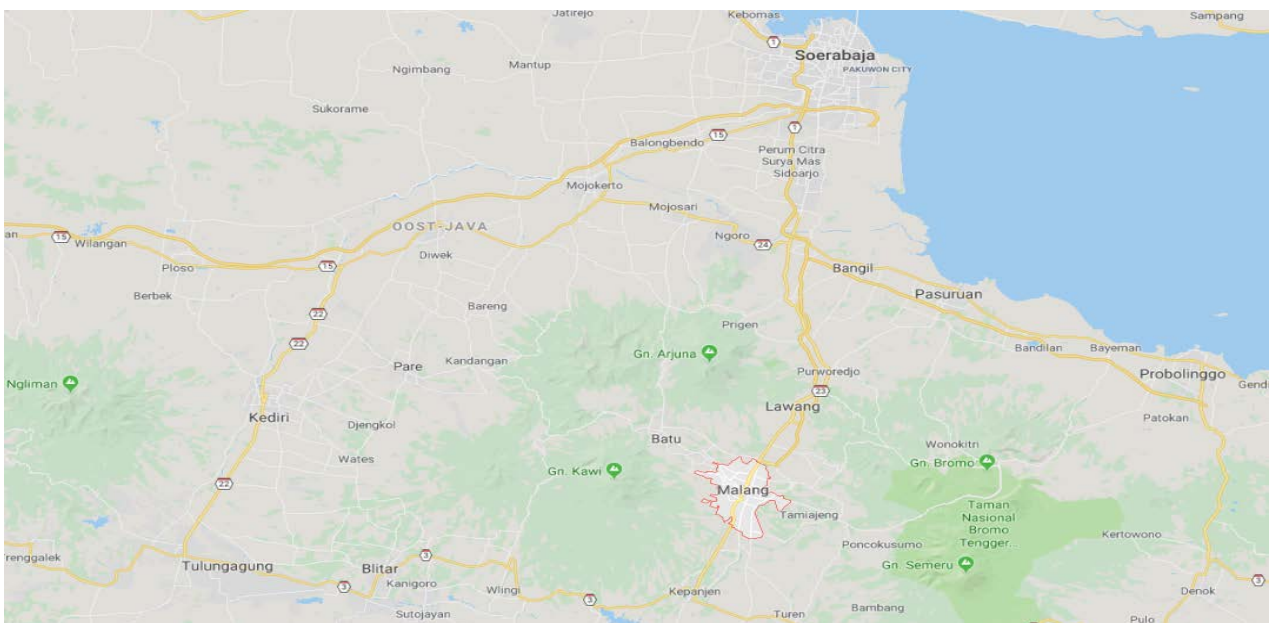

Dinsdag 22 oktober 2019

Dag 9 • Vrije dag in Malang -Bromovulkaan (optioneel)

Voor de natuurliefhebbers is de facultatieve excursie naar de zonsopgang bij de Bromo Krater waarschijnlijk een absoluut hoogtepunt tijdens de rondreis (ter plaatse te boeken en te betalen)! Om 01.00 vertrekt u vanuit het hotel naar Tosari Village. Hier staat de jeep klaar om u naar het maanachtige landschap van de Bromo Krater te brengen. Wat een belevenis! Dit fascinerende uitzicht gaat u zéker nooit meer vergeten. Na deze geweldige excursie wordt u teruggebracht naar het hotel, waar de rest van de dag ter vrije besteding is, zodat u kunt uitrusten van de korte nacht. Optionele excursies Java (ter plaatse te boeken en te betalen) - dag 9: Dagexcursie Bromo The Sea Sand, ca. USD 67

Hotel Ibis Styles * - Malang**
Verzorging: Logies ontbijt

Voor het geval ik niet de excursie meemaak naar de Bromo krater zijn er nog volop mogelijkheden in Medan.

Wat te doen in Malang?

De stad heeft een paar leuke bezienswaardigheden te bieden die zeker de moeite waard zijn om te bezoeken. Een dag is genoeg om alles te zien. Heb je meer dagen de tijd, dan kun je je ook in de omgeving van Malang vermaken. De stad is niet erg groot dus prima te voet te verkennen. Ben je niet zo van het lopen dan kun je voor ca. 50.000 IDR een fiets huren of gebruik maken van de kleine busjes die door de stad rijden. Informeer in dat geval van te voren even bij je hostel welke je moet nemen en hoeveel het ongeveer kost, zodat je niet afgezet wordt.

Jodipan Village

Deze kleurrijke wijk is zeker een must visit tijdens je verblijf in Malang. Zowel de huizen als de brug zijn in allerlei felle kleuren beschilderd. Ondanks de paar lokale toeristen die er rondlopen gaat het normale leven gewoon door. Je krijgt dus ook nog eens een kijkje in het leven van de locals!

Alun Alun Malang

Dit grote park is één van onze favoriete plekken in de stad om even tot rust te komen en locals te ontmoeten. De kans is groot dat ze even een praatje met je willen maken om hun Engels te oefenen of met je op de foto willen. Zeker in het weekend is het een drukbezochte plek. Rondom het park kun je ook nog een kerk en een moskee bewonderen.

Traditionele markt

Als je souvenirs wilt shoppen dan moet je niet hier zijn. Dit is echt een markt voor locals met alles wat je maar kunt bedenken, van etenswaren tot gereedschap. Doordat de markt nog niet echt door toeristen ontdekt is liggen de prijzen erg laag. Een goede plek dus om iets van de lokale cultuur – en geuren – op te doen.

Ijen Boulevard

De straat moet je zeker even meepakken tijdens je wandeling door de stad. Het is een enorme brede straat met oude koloniale gebouwen langs de weg waardoor de straat erg Europees overkomt.

Woensdag 23 oktober 2019

Dag 10 • Ketapang Reisafstand ca. 270 km

Van Malang reizen we verder naar Ketapang voor de komende overnachting. Ketapang heeft een gunstige ligging om morgen op de boot te stappen naar Bali. Reisafstand ca. 270 km. De rest van de dag heb je ter vrije besteding. Wil je nog wat meer van de omgeving verkennen of plof je neer bij het zwembad waar je alvast bij kunt komen van alle indrukken die je tijdens de rondreis op Java hebt opgedaan?

Hotel Ketapang Indah ** - Banyuwangi**

Dit sfeervolle hotel ligt in een rustgevende groene omgeving. In de nabije omgeving vindt u het Ketapang strand en op 8 kilometer afstand bevindt zich het centrum van Banyuwangi. Het hotel beschikt over een 24-uursreceptie, restaurant, buitenzwembad, ruime tuin, gratis wifi en gratis parkeergelegenheid. De modern ingerichte kamers zijn voorzien van een televisie, theefaciliteiten, airconditioning en bureau met stoel. De badkamer beschikt over een douche/bad en toilet. Het hotel ligt aan een drukke straat, vlakbij de ferry van Java naar Bali, maar in hotel zelf merkt u helemaal niets van deze drukte. De lobby is gezellig en sfeervol ingericht. Naast de lobby is een restaurant en van daar uit stapt u de grote tuin met veel palmbomen in.

Het hotel ligt aan zee, maar er is geen strand. U kunt de zee ook niet in vanuit het hotel er staat een hek voor. Er varen kleine vissersbootjes langs en in de verte kunt u de ferry's zien. Bali ziet u heel duidelijk aan de overkant van de nauwe zeestraat liggen.

Dit hotel is ideaal als laatste overnachtingsplek op Java, voordat u naar Bali gaat. Vanuit het hotel kunt u de plantage Kaliklatak bezoeken (wel bij boeking opgeven, in verband met reserveren) en u kunt ook per jeep naar Ijen gaan. De top bereikt u na een zware klim te voet. U dient wel vroeg op te staan, als u dit wilt doen.

Er zijn niet veel restaurantjes en winkeltjes in de omgeving. We raden aan om in het hotel te eten.

Verzorging: Logies, ontbijt inclusief lunch.

Donderdag 24 oktober 2019

Dag 11 • Kuta (Bali) Reisafstand ca. 200 km

In Ketapang nemen we de ferryboot naar Gilimanuk op Bali, vanwaar we ons hotel afreizen.

Hotel de komende dagen is Wina Holiday Villa.

Verzorging: Logies, ontbijt inclusief lunch.

Bali	
Provincie van Indonesië	
	
	
Situering	
Eiland	Kleine Soenda-eilanden
Tijdzone	+8
Coördinaten	8°20'6"ZB, 115°5'17"OL
Algemeen	
Oppervlakte	eiland: 5561 km ² provincie: 5780 km ²
Hoofdplaats	Denpasar
Overig	
Taal	Indonesisch (officieel) Balinees
Motto	Bali Dwipa Jaya

Website <http://www.baliprov.go.id>

Balinese keuken

De balinese keuken is verwant aan de Indonesische keuken maar ook in sterke mate aan de Chinese en Indiase keuken. Het belangrijkste basisvoedsel is rijst. Dit wordt op grote schaal verbouwd op de subaks. De Pura's spelen al eeuwenlang een belangrijke rol in de irrigatie hiervan. De Balinese keuken staat bekend als scherper dan de algemeen Indonesische keuken. Er wordt veel gebruik gemaakt van sambal, boemboe en knoflook.

In tegenstelling tot de rest van Indonesië wordt er op Bali veel varkensvlees gegeten.

Bezienswaardigheden

Enkele bezienswaardigheden zijn:

- [Gunung Kawi](#), complex van in de rotsen uitgehouwen candi's
- [Goa Lawah](#), vleermuizengrot
- [Klungkung](#), paleis
- [Goa Gajah](#), olifantsgrot
- [Danau Batur](#)
- [Lovina](#), dolfijnen
- duikplaatsen zoals [Tulamben](#) en [Menjangan](#)
- [Nationaal park West-Bali](#)

Balinese tempels:

- [Pura Besakih](#) Moedertempel
- [Pura Tanah Lot](#), tempel op een rots in zee
- [Pura Ulun Danu Bratan](#), in een kratermeer
- [Pura Meduwe Karang](#)
- [Pura Taman Ayun](#)
- [Pura Ulun Danu Batur](#)
- [Pura Dalem Ped](#) op [Nusa Penida](#)

Vrijdag 25 oktober 2019

Dag 12 t/m 15 Vrije dagen in Kuta

Eventueel het geboekte excursiepakket?

Heerlijke dagen om te genieten van het godeneiland Bali. De Balinese cultuur heeft een geheel eigen karakter dat u terugvindt in haar tempels, muurschilderingen, de expressieve traditionele dansen en de dramatische klank van de gamelan. Overdag kunt u lekker luieren op één van de stranden, een mooie excursie maken naar de bezienswaardigheden of het eiland op de fiets verkennen! Ik heb twee excursies geboekt.

Goede plekken om te shoppen zijn de Discovery Shopping Mall, het grootste winkelcentrum in Bali en Kuta Beachwalk. De beste markt is Kuta Art Market waar je echt van alles kunt kopen. Daarnaast is Kuta Square ook zeker de moeite waard.

Huur een brommer en verken Bali

Bali is niet zo heel groot en veel reizigers gebruiken deze stad als basis om vanuit hier de regio verder te verkennen. Een brommer is daarvoor de perfecte optie. Met de brommer kun je bijvoorbeeld naar de Uluwatu tempel rijden of de Pura Tanah Lot. Ook Bingin Beach (aanrader!) ligt in de buurt. Let er wel op dat je altijd een helm draagt. Er is in de omgeving van Kuta meer dan genoeg te zien. Je kunt makkelijk een dag of twee rondcruisen.

TIP ♥ – een brommer huren kost z'n 50.000 tot 75.000 roepie per dag (€3 – €5)

Excursiepakket op Bali

- Barong dans - Kintamani (hele dag, **aangeboden op maandag of zaterdag**)
In de ochtend wordt u opgehaald bij uw hotel. De dag begint met een bezoek aan een traditionele Barongdorp met een dansvoorstelling. Deze dans beschrijft de strijd tussen goed en kwaad en eindigt in een scene waar de dansers proberen het kwaad te beëindigen. Ook bezoekt u het Tirta Empul, de tempel van het heilige water, omringd door het grote heiligdom aan de God Indra. In Kintamani kunt u genieten van het uitzicht op de semi-actieve vulkaan, Mount Batur, die aan de rand van het prachtige Lake Batur ligt. Hier kunt u met een adembenemend uitzicht genieten van uw lunch (niet inbegrepen).

- Ubud (halve dag)

In de ochtend wordt u opgehaald bij uw hotel. Deze dag begint met het bezichtigen van Balinese schilderkunsten. Vervolgens bezoekt u de markt van Ubud. De tocht gaat verder naar Batubulan, waar vele steenhouwers aan het beitelen zijn. De laatste stop van vandaag is een bezoek aan een traditioneel Balinees huis.

Verzorging: Logies ontbijt

Zaterdag 26 oktober 2019

Dag 13 •

Zie vrijdag

Eventueel het geboekte excursiepakket?

Zondag 27 oktober 2019

Dag 14 • Zie vrijdag

Wil je de meest pittoreske en Instagrambare sites van Noord-Bali ontdekken?

- Bezoek Tanah Lot, de beroemde hindoetempel die op een massieve zee-arm staat
- Volgende stop: Jatiluwih Green Land, op de lijst van het werelderfgoed van UNESCO
- Maak geweldige foto's voor je Instagram bij opmerkelijke gigantisch-exotische traditionele Balinese poorten - Handara
- Bezoek de Ulun Danu Beratan-tempel, een van de meest pittoreske en meest gefotografeerde tempels op Bali
- Bezoek een van de beste uitzichtpunten in Bali - Wanagiri Hills met uitzicht op twee meren. Zwaai over het meer, vogelnesten en meer, waardoor het een van de meest Instagrambare plekken in Bali is

Maandag 28 oktober 2019

Dag 15 • Zie vrijdag

Eventueel het geboekte excursiepakket?

Dinsdag 29 oktober 2019 Dag van vertrek

Dag 16 •

Transfer naar de luchthaven van Denpasar voor de terugvlucht naar Nederland. Garuda voert de vluchten vanuit Denpasar naar Amsterdam uit met een korte tussenstop in Medan. Terminal D.

✈ Denpasar-Bali - Amsterdam, Tuesday 29 October

TOTAL DURATION **18h05m**, 1 stop

Your return flight departs from Ngurah Rai airport but you arrive at Soekarno Hatta International.

Airbus A330-200

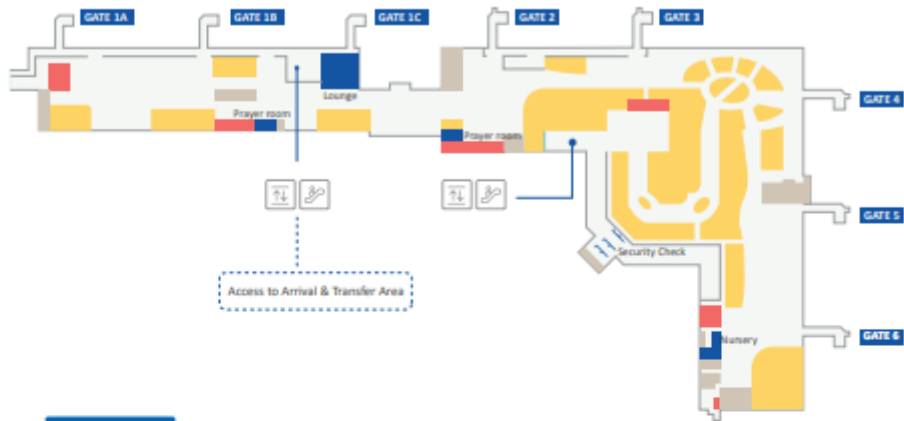

NO. OF AIRCRAFT	9
LENGTH	58.82 m
WINGSPAN	60.3 m
RANGE	13,400 km
EXEC./ECO.	36/186
COCKPIT/CABIN	2/11
MAX. SPEED	913 kph

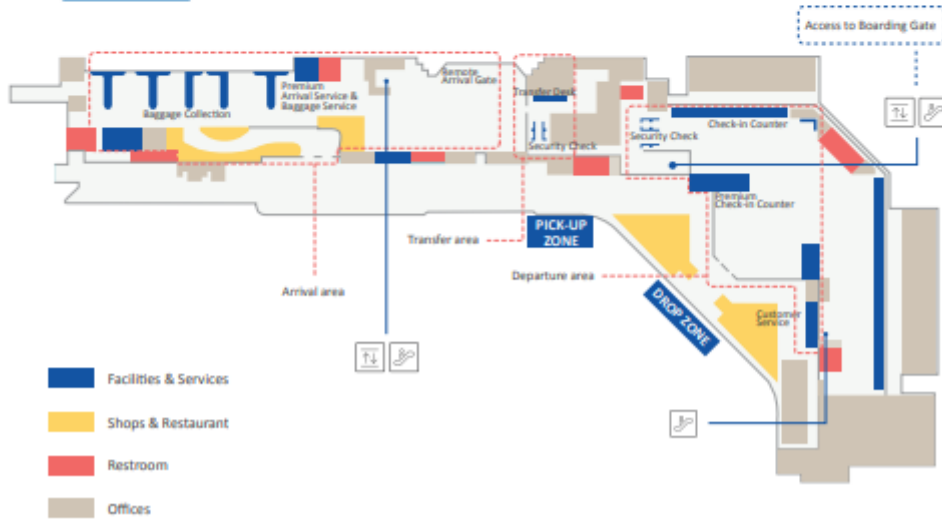
Your itinerary:

<u>Flight</u>	<u>Date</u>	<u>Booking class</u>	<u>From</u>	<u>To</u>	<u>Departure</u>	<u>Arrival</u>
GA88	29OCT19	G	Denpasar-Bali (DPS)	Amsterdam (AMS)	20:25	07:30

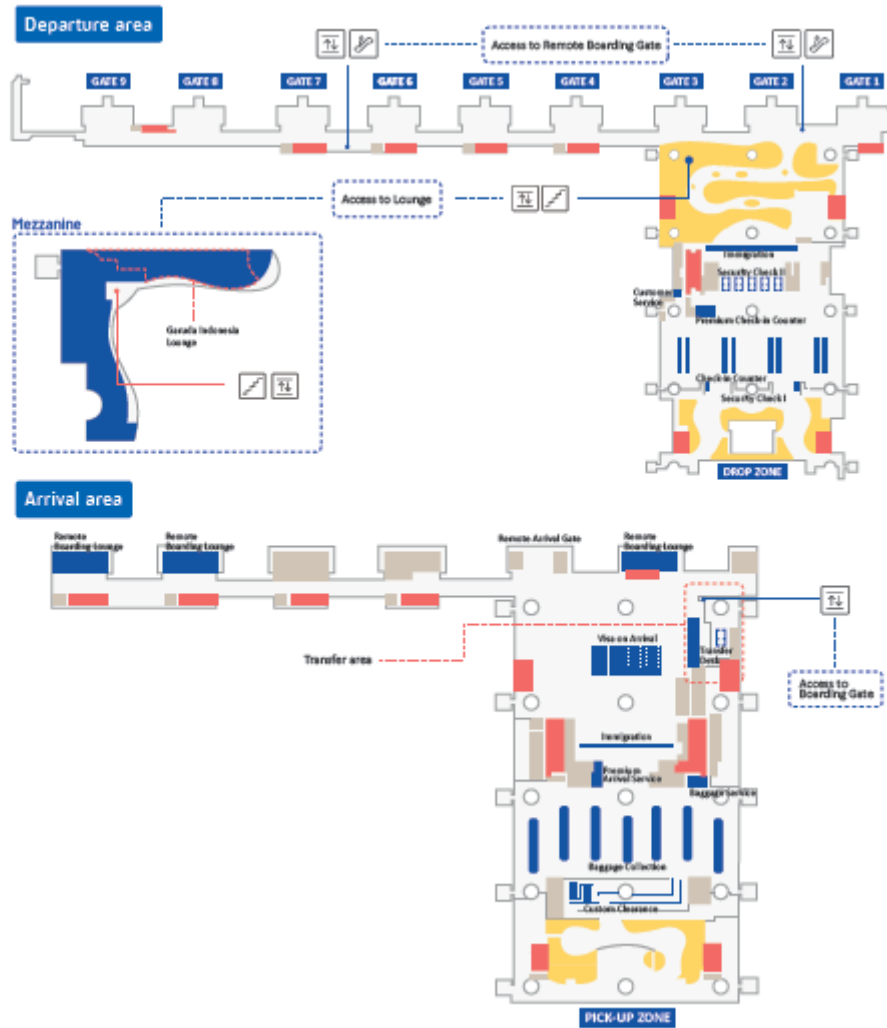
First floor

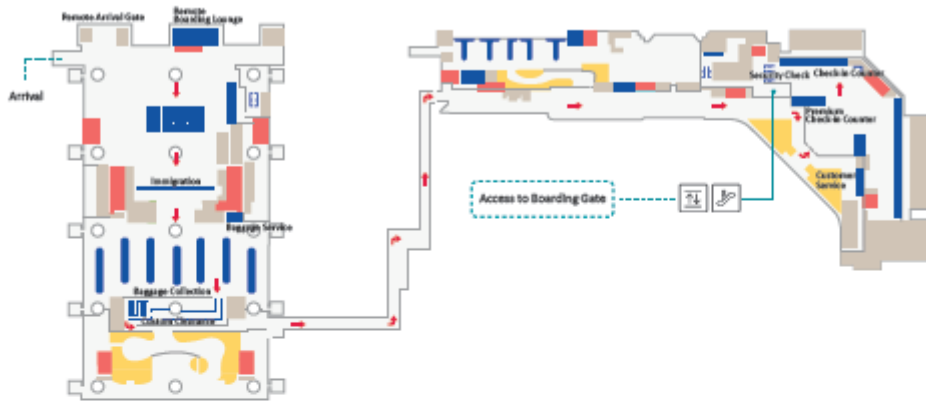
Ground floor

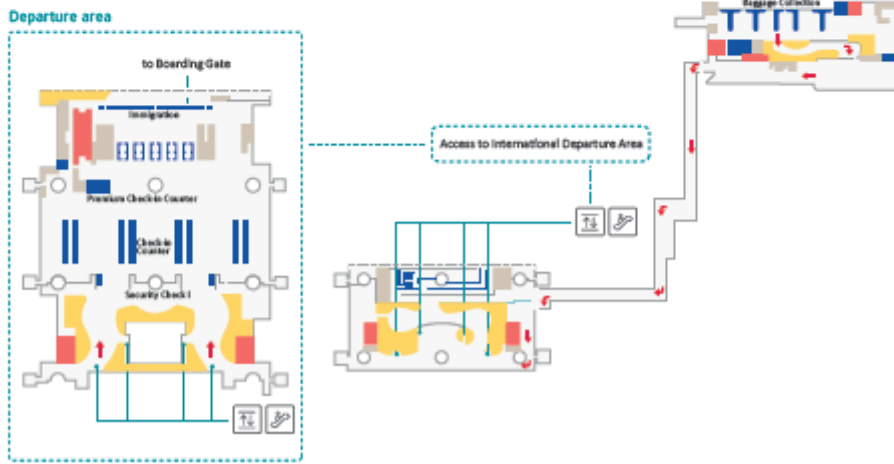
INTERNATIONAL TERMINAL

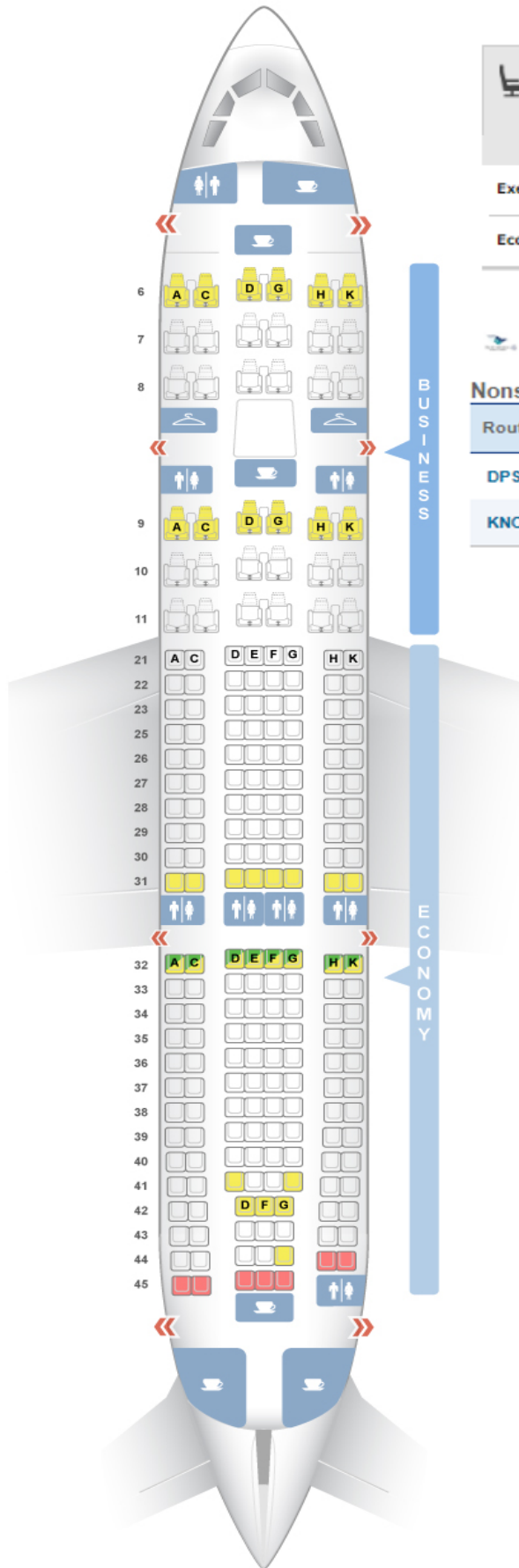
Transfer International to Domestic

Transfer Domestic to International

Airbus A330-200

Seating details		Seat map key	
	Pitch	Width	Seating details
Executive	74	20.8	36 flat bed seats
Economy	32-33	17	186 standard seats

Garuda Indonesia Flight #088

Nonstop

Route	Flight #	Depart	Arrive
DPS -> KNO	88	8:25p	11:15p
KNO -> AMS	88	11:55p	(+1)7:30a

Ik heb stoelnummer F22

Seat map key

- Good seat
- Be Aware - See comments
- Bad seat
- ▬ Mixed Review
- Standard seat
- Blocked seat
- Premium seat
- C Crew seat
- Power port
- ⇄ Emergency exit
- ☺ Galley
- ♂♀ Lavatory
- ☑ Closet
- 🛏 Bassinet

Woensdag 30 oktober 2019

Aankomst 08.20 (+1) in Amsterdam.

Einde van een onvergetelijke reis.

Praktische Reisinformatie

Excursiepakket op Java t/m oktober 2019

Maak uw reis compleet en boek vooraf het excursiepakket bij. Het pakket op Java met entreegelden en excursies biedt u het volgende:

- Bezoek aan Prambanan tempel en de Borobudur tempel
- Stadstour Yogyakarta (incl. entree Sultan Palace en Taman Sari Water Castle)
- Verplichte lokale gidsen tijdens bovenstaande excursies
- 7 x lunch (op dag 3, 4, 5 -in de trein-, 6, 7, 10 en 11)

Voor meer informatie over de excursies verwijzen wij u graag door naar het tabblad 'Dagprogramma'.

Dit excursiepakket is bij te boeken bij vertrek t/m oktober 2019.

Excursiepakket op Bali

Wilt u tijdens de vrije dagen op Bali meer zien het van het land? Het pakket bestaat uit twee excursies en is inclusief entreegelden. Kosten excursiepakket per persoon zijn € 59,- € 65 of € 69,-. U ziet in het boekingsproces welke prijs voor uw boekperiode van toepassing is. De excursies zijn exclusief lunch.

Ook is er de mogelijkheid om het excursiepakket met privéchauffeur te boeken. Dit excursiepakket kost €109,-, € 115 of €119,- per persoon. U ziet in het boekingsproces welke prijs voor uw boekperiode van toepassing is.

- Barong dans - Kintamani (hele dag, aangeboden op maandag of zaterdag)
In de ochtend wordt u opgehaald bij uw hotel. De dag begint met een bezoek aan een traditionele Barongdorp met een dansvoorstelling. Deze dans beschrijft de strijd tussen goed en kwaad en eindigt in een scene waar de dansers proberen het kwaad te beëindigen. Ook bezoekt u het Tirta Empul, de tempel van het heilige water, omringd door het grote heiligdom aan de God Indra. In Kintamani kunt u genieten van het uitzicht op de semi-actieve vulkaan, Mount Batur, die aan de rand van het prachtige Lake Batur ligt. Hier kunt u met een adembenemend uitzicht genieten van uw lunch (niet inbegrepen).

- Ubud (halve dag)

In de ochtend wordt u opgehaald bij uw hotel. Deze dag begint met het bezichtigen van Balinese schilderkunsten. Vervolgens bezoekt u de markt van Ubud. De tocht gaat verder naar Batubulan, waar vele steenhouwers aan het beitelen zijn. De laatste stop van vandaag is een bezoek aan een traditioneel Balinees huis.

Noot voor de excursies op Bali

- excursies en routes zijn onder voorbehoud van wijzigingen
- de excursies worden uitgevoerd onder leiding van een Engelstalige gids. Bij een minimum deelname van 10 personen zullen de excursies uitgevoerd worden door een Nederlandstalige (gecertificeerde) gids. Excursies worden uitgevoerd in groepsverband (tenzij u het excursiepakket met privéchauffeur bijboekt).

Java ([Indonesisch](#), [Javaans](#) en [Soendanees](#): *Jawa*) is een [eiland](#) in de Republiek [Indonesië](#). Het eiland is 132.000 km² groot (ruim drie keer zo groot als [Nederland](#)) en heeft meer dan 145 miljoen inwoners (2015). Daarmee is het het dichtstbevolkte eiland van Indonesië met gemiddeld 1121 mensen per vierkante kilometer.

De hoofdstad en tevens residentie van Indonesië, [Jakarta](#), ligt op de noordwestkust van Java. Jakarta met de voorsteden wordt gewoonlijk [Jabodetabek](#) genoemd, een [acroniem](#) voor Jakarta - [Bogor](#) - [Depok](#) - [Tangerang](#) - [Bekasi](#). Deze grootstedelijke regio met een totale oppervlakte van 6400 km² (ongeveer even groot als Noord-Brabant en Nederlands Limburg tezamen), heeft een bevolking van ongeveer 32 miljoen. Jakarta-stad (met een oppervlakte van 664,32 km²) zelf heeft een bevolkingsaantal van ruim 10 miljoen.

Op Java liggen [45 actieve vulkanen](#)^[1] waaronder de [Bromo](#) en de [Merapi](#), voor het laatst uitgebarsten in 2018 en behorend tot de 16 gevaarlijkste vulkanen ter wereld.

Geografie**[bewerken]**

Java vormt onderdeel van de 6.000 kilometer lange [Soendaboog](#), een [eilandenketen](#) die loopt van de [Andamanen](#) tot aan de [Molukken](#).

[Sumatra](#) ligt ten noordwesten van het eiland, en [Bali](#) ligt ten oosten ervan. Ten [noord-noordoosten](#) ligt [Borneo](#), ten noordoosten [Celebes](#). Ten zuiden liggen [Christmaseilanden](#) [Cocoseilanden](#) die tot [Australië](#) behoren. Aan de noordkant van Java ligt de [Javazee](#), aan de zuidkant ligt de [Indische Oceaan](#).

Stedelijke gebieden

Hieronder volgt een lijst van [stedelijke gebieden](#) met meer dan een miljoen inwoners volgens een niet officiële schatting van 2009.^[2]

Naam	Stedelijke gebied	Alleen gemeente
Jakarta (Jabotabek)	18.924.470	8.579.263
Bandung	6.492.753	1.601.767
Soerabaja	4.112.098	2.336.843
Cirebon	1.738.348	253.986
Jogjakarta	1.611.752	703.753
Semarang	1.583.573	1.283.279

Tegal	1.263.997	237.415
Surakarta	1.240.955	563.208
Malang	1.038.247	755.371

Java Eiland van Indonesië	
	
Locatie	
Land	Indonesië
Eilandengroep	Grote Soenda-eilanden
Locatie	Indische Oceaan
Coördinaten	7°29'30"ZB, 110°0'16"OL
Algemeen	
Oppervlakte	132.000 km²
Inwoners	160 miljoen (2015)
Hoofdplaats	Jakarta
Lengte	1062 km
Breedte	199 km
Hoogste punt	Semeru (3676 m)
Overig	
UTC	+7

Detailkaart

Geografie

De vulkaan [Agung](#), de hoogste berg van Bali, bij zonsopkomst

Reliëfkaart (links is nog net Java te zien)

Het eiland Bali is met zijn oppervlakte van 5561 km² het 108ste eiland van de wereld en iets groter dan de Nederlandse provincie [Gelderland](#). Onder de provincie Bali vallen ook de eilanden [Nusa Ceningan](#), [Nusa Lembongan](#) en [Nusa Penida](#). De hele provincie heeft een oppervlakte van 5780 km².

Het eiland is gevormd door [tektonische](#) en [vulkanische](#) krachten. Het gebied werd omhoog getild doordat de [Australische Plaat](#) onder de [Euraziatische Plaat](#) schoof. Het wordt overheerst door het [vulkanisch](#) gebergte en sommige vulkanen zijn actief. Het hoogste punt van het eiland is de [Gunung Agung](#) (Agung berg), een vulkaan met een top van 3142 meter boven de zeespiegel. De [Gunung Batur](#), vlak bij het [Danau Batur](#) (Baturmeer), is 1717 meter hoog met een krater van 180 meter diep.

Bali wordt van Java gescheiden door de ondiepe [Straat Bali](#) die op het smalste punt 2,4 kilometer is. In het verre verleden zijn beide eilanden meermaals met elkaar verbonden geweest, waardoor de natuur min of meer hetzelfde is. Anders is dit met het eiland [Lombok](#) dat oostelijk van Bali ligt, aan de andere kant van de bredere [Straat Lombok](#). Tussen deze twee eilanden loopt de [Wallacelijn](#), waardoor de flora en fauna wezenlijk verschilt.

Ten noorden van Bali ligt de [Balizee](#) en in het zuiden de [Indische Oceaan](#). De langste rivier is de 75 km lange [Ayung](#).

Steden en plaatsen

[Denpasar](#) is de hoofdstad van Bali. Enkele culturele plaatsen zijn [Batubulan](#), [Celuk](#), [Sukawati](#), [Batuan Bali](#), [Mas](#), [Peliatan](#), [Pengosekan](#) en [Ubud](#).

Bekende toeristenplaatsen zijn [Sanur](#), [Kuta](#), [Lovina](#), [Legian](#), [Jimbaran](#), [Nusa Dua](#) en [Candi Dasa](#).

Informatie

Indonesië, archipel van uitersten in Zuidoost-Azië. De omvangrijkste oerwouden, hoogste bergen, actiefste vulkanen, grootste hoeveelheid eilanden, witste stranden, zwartste stranden, groenste sawa's, meeste tempels, grootste verscheidenheid van minderheden, meeste verschillende talen, fascinerendste cultuur en de grootste Moslim bevolking. Van de ruim 5000 meter hoge Puncak Jaya naar de tropische stranden van Bali. Via de Bataks in Sumatra, de Torajas in Sulawesi naar de Dayaks in Kalimantan. Van de Indische Oceaan naar de Pacific. In geen enkel ander land tref je een imponerender mix van geografische, tropische en culturele afwisseling dan hier. Geniet, en laat je meevoeren in het dagelijkse leven van de immer vriendelijke en gastvrije bevolking. Selamat Datang in de Republik Indonesia.

KORTE IMPRESSIES VAN HET LAND

Bevolking

Het grootste gedeelte van de bevolking woont op Java, daarmee is het één van de dichtstbevolkte gebieden ter wereld. Java heeft een oppervlakte van ongeveer 132.000 km² (net zo groot als Engeland) en heeft tweemaal zo veel inwoners per km² als Nederland. Het land heeft meer dan driehonderd verschillende etnische bevolkingsgroepen. De grootste groep inwoners is van Maleisische afkomst; er zijn ook minderheden van Mongoolse oorsprong zoals de Bataks (Sumatra), Dayaks (Borneo) en Toraja's (Sulawesi). Daarnaast wonen er ook veel Arabieren, Indiërs, Chinezen, Aziaten en Europeanen in Indonesië. Het aantal inwoners van Indonesië is 250.000.000

Cultuur

Ieder eiland, iedere bevolkingsgroep en nagenoeg iedere streek en/of dorp heeft zijn eigen, uit de historie voortgekomen, gewoontes. Naast de godsdienst zijn muziek, dans en kunst de belangrijkste onderdelen van deze tradities. Qua ambachten zijn de Indonesiërs creatieve kunstenaars. Bijzonder fijn zilverwerk in Yogyakarta en Sulawesi, batik van Java en Bali, prachtig houtsnij- en schilderwerk op Bali en weverijen op Kalimantan en Flores. Het moderne Indonesië heeft ook zijn belangrijke culturele iconen, zoals de wereldberoemde schrijver Pramoedya Ananta Toer en de filmmaker Garin Nugroho, die diverse prijzen heeft gewonnen, onder andere in Berlijn en Locarno.

Flora en Fauna

'Het eilandenrijk op de evenaar' is vanzelfsprekend gezegend met een rijke, tropische flora. Er zijn meer dan 45.000 bloeiende plantensoorten, en dat is ca. 10% van alle soorten bloemen en planten die op aarde voorkomen. De lokale bevolking gebruikt meer dan 6000 plantensoorten in het dagelijkse leven, zoals in de keuken, als medicijn en als basis voor kunstvoorwerpen. Sumatra is de enige plek waar de zgn. *rafflesia arnoldii* voorkomt, de grootste bloem ter wereld. De bloesem kan een diameter van één meter bereiken en het duurt twee jaar voor de knop van deze schitterende bloem uitkomt. In de regenwouden van Irian Jaya komen meer dan 2500 soorten orchideeën voor, waaronder de grootste ter wereld, de tijgerorchidee, met zijn drie meter lange sleep van bloemen. In Kalimantan kun je de zgn. *Coelogyne pandurata*, de enige zwarte orchidee, aan treffen. Na Brazilië beschikt Indonesië over het grootste oerwoudgebied ter wereld. Derhalve is het niet onlogisch dat het ook op het gebied van bomen bijzonder veel te bieden heeft; alleen al van het eiland Borneo zijn zo'n 3000 boomsoorten bekend. De indrukwekkendste soort is de ijzerhoutboom, die een diameter van 2-3 meter kan bereiken en tot 40 meter hoog kan worden. Een andere vermeldenswaardige soort is de heilige 'waringin', dit is een vijgenboom met een wirwar aan luchtwortels die een indrukwekkende omvang kunnen bereiken. Een van de mooiste, bloeiende bomen van Indonesië is de van oorsprong uit Madagaskar afkomstige flamboyant of bosvlam. Ook op het gebied van de fauna is Indonesië een paradijs. Over het hele land komen vele soorten apen voor, waaronder in Kalimantan en Sumatra de sterk bedreigde Orang-oetan. Op Kalimantan leeft verder onder andere de bijzonder uitziende neusaap. De neus van het mannetje kan wel 15 cm lang worden. De grote zoogdieren van het oerwoud zijn steeds sporadischer te vinden. Olifanten, neushoorns, tijgers en tapirs zijn vaak nog alleen in reservaten te zien en dan vooral op Sumatra en Kalimantan. Indonesië is tevens de thuisbasis van zo'n 1500 verschillende vogel soorten. De meeste zijn te vinden in Irian Jaya en een 'goede tweede' is Sumatra. Uiteraard zijn er op de eilanden ook verschillende krokodillen- en reptielensoorten te vinden. De bekendste is waarschijnlijk de reuzenvaraan oftewel de Komodovaraan. Het leefgebied van deze reptielen, die 150 kg kunnen wegen en 3 meter lang kunnen worden, bevindt zich in een gebied tussen de eilanden Sumbawa en Flores, dat oostelijk van Lombok ligt. In dit warme klimaat leven natuurlijk ook andere, en minder aantrekkelijke, diersoorten, zoals de kakkerlak. De aanwezigheid van deze insecten is onvermijdelijk in de tropen. Om ze buiten de deur te houden kun je het beste ervoor zorgen dat de airconditioning aan staat.

Feiten en cijfers

Oppervlakte: 1.926.000 km²

Aantal inwoners: 250.000.000

Hoofdstad: Jakarta

Officiële godsdienst: Islam

Staatsvorm: Republiek

Taal: Bahasa Indonesia

Munteenheid: Indonesian Rupiah

Geografische ligging

Indonesië heeft een totale oppervlakte van: 1926000 km² en grenst aan Oost-Timor, Maleisië en Papua Nieuw-Guinea. De Indonesische Archipel ligt in Zuidoost Azië, aan weerszijden van de evenaar en op de scheidslijn van de Indische en de Stille Oceaan. Het land bestaat uit meer dan 15.000 grote en kleine eilanden, waaronder Sumatra, Java, Bali, Celebes en Kalimantan. Daarmee is het de

grootste archipel ter wereld. De hoofdstad van Indonesië is Jakarta. Hoogste punt: Puncak Jaya, 5030 meter Laagste punt: Indische Oceaan, 0 meter

Geschiedenis

De geschiedenis van Indonesië gaat minstens 5000 jaar terug. 3000 jaar voor Christus vonden volksverhuizingen plaats en werden nederzettingen gesticht. Aan het einde van de zevende eeuw ontstond in de buurt van Palembang op Sumatra het boeddhistische rijk Srivijaya. Onder de rijke Sailendra dynastie begon men in de achtste eeuw met de bouw van Borobudur, dit zou 50 jaar duren. In de elfde eeuw introduceerden handelaren de Islam. Vanaf 1602 werd Indonesië bestuurd door de Verenigde Oost-Indische Compagnie en in 1798 door de Nederlandse Staat. Het land werd korte tijd geregeerd door de Fransen en door de Britse Oost-Indische Compagnie. Later werd het weer teruggegeven aan de Nederlanders. In 1942 bezetten de Japanners de eilanden. Die droegen het bewind in 1945 over aan Soekarno, die de onafhankelijkheid uitriep. Na veel verzet werd de onafhankelijkheid in 1949 een feit.

Grote steden

Jakarta is de bruisende hoofdstad van Indonesië, in deze metropool wonen wel bijna 9 miljoen inwoners. In Jakarta is veel te zien en te beleven. Yogyakarta is de culturele hoofdstad van het eiland Java. Dankzij de steun van de vorsten hebben hier de Javaanse kunstvormen zich tot hoog niveau kunnen ontwikkelen. Een andere grote stad is Bandung, hier wonen ongeveer 2 miljoen inwoners. Ook Semarang is een stad die sinds de achttiende eeuw de belangrijkste haven van de Javaanse noordkust vormt. Op Sumatra is Medan de grootste stad. Dit is het economische centrum van het eiland. De Batak cultuur heeft een grote invloed op dit eiland.

Klimaat

Indonesië kent een tropisch klimaat. De temperatuur varieert weinig, het jaar bestaat uit twee seizoenen. Gedurende de natte moesson (november t/m april) zijn de dagen aangenaam zonnig, afgewisseld met krachtige, kortstondige regenbuien. In bosrijke gebieden is een hoge vochtigheidsgraad. Tijdens de droge moesson (mei t/m oktober) is er nauwelijks neerslag en baadt het gevarieerde landschap in de warme zon.

Religie

Indonesië is qua inwoners het grootste moslimland ter wereld. Ruim 85% van alle Indonesiërs is aanhanger van de Islam. De inwoners van het eiland Bali echter zijn vrijwel allemaal aanhangers van het Hindoeïsme.

Staatsvorm

Sinds de reformatie in 1998 is Soeharto na 32 jaar afgezet, en heeft het Indonesische staatsbestel zich snel ontwikkeld van een autoritair systeem naar een meer democratisch systeem. Tegenwoordig is de monopolie op politieke partijen vrijgegeven en zetelen een tiental partijen in het parlement. De politieke partijen zijn niet zoals in Nederland in te delen in de links- rechts of in progressief conservatieve dimensie. Het meest duidelijk is het verschil tussen islamitische en nationalistische partijen. De Republiek Indonesië is geheel gebaseerd op de staatsfilosofie, de Pancasila. De Pancasila bestaat uit vijf principes. De vijf principes zijn: Geloof in één God (volgens één van de grote religies), consensusdemocratie, rechtvaardigheid, nationale eenheid en solidariteit.

Taal

In Indonesië is de officiële taal Bahasa Indonesia, wat erg op het Maleis lijkt. Daarnaast spreekt iedereen zijn eigen dialect/taal. Soms spreken de ouderen nog Nederlands, vooral in de omgeving van het Tobameer en Manado, maar ook op Oost Java kan de oude generatie je aardig verstaan. De jeugd spreekt vaak een aardig woordje Engels.

PRAKTISCHE INFORMATIE OVER INDONESIË

Belangrijke adressen

Ambassade van de Republiek Indonesië Tobias Asserlaan 8 2517 KC Den Haag Telefoon: 0703108100

Bellen naar Nederland in Indonesië

In vrijwel alle plaatsen is een telefoonkantoor. Verder werkt over het algemeen je Nederlandse GSM ook in Indonesië. De kosten voor het gebruik van je mobiele telefoon kunnen hoog uitvallen. Het valt daarom te adviseren een lokale sim-kaart aan te schaffen.

Bezienswaardigheden

Borobudur & Prambanan, Java

Hoewel ze beide niet langer tot de UNESCO wereldwonderen horen, zijn zowel de Borobudur als de Prambanan, zeer bijzondere bouwwerken. Ergens gedurende de 8e eeuw is de Borobudur gebouwd. Het bouwwerk heeft een omtrek van 5 kilometer, 504 verschillende Boeddhabeelden en misschien wel één van de grootste toeristische trekpleisters ter wereld. De Prambanan is daarentegen het grootste Hindoe-Javaanse bouwwerk. In 1733 is het complex ontdekt en was het volledige bedekt door gras en jungle.

Sunda Kelapa, Jakarta, Java

De Sunda Kelapa is de schilderachtige oude haven bij Jakarta. Het is een prachtig gezicht de tientallen houten schoeners (zgn. pinisis) aangemeerd te zien liggen. Rond deze oude haven bevinden zich veel oude gebouwen uit de Nederlandse tijd. De Uitkijk, een 19e eeuwse Nederlandse uitkijktoren, staat aan de overkant van de rivier en daarachter bevindt zich een pakhuis uit de tijd van de VOC.

Bogor & de Puncakpas, West-Java

De botanische tuinen van Bogor zijn een bezoek meer dan waard. Dat geldt eveneens voor de weg die vanuit Bogor in oostelijke richting naar de Puncakpas klimt. Een prachtig landschap met theeplantages, fraaie uitzichten en aangenaam koele temperaturen zijn de beloning.

Pura Tanah Lot, Canggu, Bali

Volgens de legende is de tempel gebouwd in de 16e eeuw door de Hindoe-Javaanse priester Sanghyang Nirantha, die zou met zijn magische krachten de klif waarop Tanah Lot gebouwd was richting zee hebben gemanoevreerd. Het is de beroemdste tempel van Bali met een schitterende locatie op een klein rotsachtig eiland. Vooral de zonsondergang is hier prachtig te fotograferen.

Pura Besakih, Mt. Agung, Bali

Het belangrijkste heiligdom van Bali. Het tempelcomplex bestaat uit 22 tempels en ligt op 1000 meter hoogte op de helling van de nog steeds actieve Agung vulkaan. Naast toeristen komen hier vooral veel Balinezen, die er voor de rituelen in hun dorp geregeld heilig water (symbool van de goddelijke aanwezigheid) halen.

Bijzonderheden

Hoofd, handen en voeten: Let erop dat je bij de Indonesiër (ook kinderen) nooit het hoofd aanraakt! Het hoofd is het reinste onderdeel van het lichaam en mag daarom nooit door een vreemde aangeraakt worden. Als je eet, of voorwerpen of mensen aanwijst of aanraakt, gebruik dan altijd je rechterhand. De linkerhand wordt als onrein beschouwd. Hetzelfde geldt voor de voeten. Wijs op markten of in een winkel nooit iets met de voeten aan. Verder verwacht men dat je je schoenen uittrekt als je een tempel of een privé huis betreedt.

Drinkwater

Wij raden je aan geen water uit de kraan te drinken. Overal zijn flessen water verkrijgbaar. Ook consumptie van rauwe vis, groenten, ijsblokjes en ongekoekte melk is niet aan te bevelen.

Elektriciteit

De stroomspanning in Indonesië bedraagt 110-220 Volt. Wij raden je aan om een universele stekker mee te nemen.

Eten en drinken

De traditionele rijsttafel, geserveerd met vers bereide groenten en vruchten, is uitermate populair. Het bekendste toetje is de onvolprezen rijstpudding, bereid met palmsuiker en verse kokosmelk. Om maag- en darmklachten te voorkomen is het belangrijk dat je niets eet dat ongekookt of (vooraf) geschild is. Er is enorm veel exotisch fruit beschikbaar. Mango, ananas, rambutan, banaan en papaja smaken het best als ze vers geplukt zijn. De hotels verkopen internationale frisdranken, evenals verschillende exportbieren. Je kunt natuurlijk ook gewoon een lokaal biertje nuttigen, de 'Bintang Bir' smaakt prima. Geïmporteerde alcoholische drank, zoals whisky's en wijnen zijn duur.

Alvast in de stemming komen? Ga mee op rondreis door de Indische keuken. Ongetwijfeld zal je bij je verblijf in Indonesië een rondreis maken door de Indische keuken. Een keur aan maaltijden zal aan je voorbij komen uit misschien wel de meest complete keuken ter wereld. Om je een voorproefje te geven van al dit lekkers geven wij je alvast een recept van de bekende Indische Saté Ayam.

Saté Ayam (kip)

Benodigdheden: Kipfilet, zout, peper, ketoembar, knoflook, citroen, ketjap, olie en satéstokjes.
Vorbereiding: Kipfilet in kleine reepjes of blokjes snijden. Alle ingrediënten fijnmalen, roeren door de kipstukjes, citroen uitknippen en één nacht in de ijskast laten staan. De volgende dag kun je rijgen en op de barbecue licht garen. Als de saté bijna gaar is, even de stokjes door een sausje van ketjap en gesmolten boter draaien en daarna nog ca. 5 minuten afbakken tot de saté een mooie goudbruine kleur krijgt. "Selamat Makan", eet smakelijk!

Feestdagen

Door de etnische diversiteit in Indonesië, kent het land veel nationale feestdagen en religieuze feesten (islamitische, boeddhistische, hindoeïstische en christelijke). Belangrijke nationale feestdagen zijn: Nieuwjaarsdag op 1 januari en Onafhankelijkheidsdag op 17 augustus. Tijdens de ramadan, het belangrijkste Islamitische feest, eet, drinkt en rookt men gedurende een maand niet

tussen zonsopgang en zonsondergang, voor toeristen zijn er wel wat restaurants open. De ramadan begint op 20 juli en vervolgens viert men met het driedaagse Suikerfeest; lekker eten en het einde van het vasten. Ook de meeste Chinese, boeddhistische en hindoeïstische en islamitische feestdagen zijn gebaseerd op een maanjaar en vallen volgens onze kalender ieder jaar op een andere datum. Het Chinees Nieuwjaar, het Balinees Saka (Balinees Nieuwjaar), Nyepi (Hindoe Nieuwjaar) herdenkt men de geboorte en dood van de Boeddha en wordt gevierd in de omgeving van Yogyakarta en de Borobodur.

Fooien

Fooi geven in Indonesië wordt steeds gebruikelijker en is een blijk van waardering. De hoogte van het bedrag is geheel vrijblijvend maar van toeristen wordt ongeveer tussen de 10 en 15% verwacht. Voor de gids kun je € 2 per persoon per dag als richtlijn aanhouden, voor de chauffeur € 1 per persoon per dag.

Geldzaken

De munteenheid in Indonesië is de Rupiah, 1000 Rupiah is ongeveer €0,08. De waarde van deze eenheid fluctueert regelmatig. Travellercheques worden geaccepteerd bij alle grotere hotels en bij sommige winkels. Buitenlandse valuta's kunnen ingewisseld worden bij grote banken of erkende geldwisselaars. Zorg dat je altijd een kwitantie krijgt. Je kunt in alle grotere plaatsen ook pinnen. In hotels en winkels worden ook vaak creditcards geaccepteerd.

Kleding

Wij raden je aan om luchtige kleding mee te nemen, bij voorkeur katoenen kleding. In tempels moeten vaak blote benen en schouders bedekt worden. Handig is om bijvoorbeeld een sarong bij je te hebben.

Openingstijden winkels & banken

De openingstijden variëren sterk per plaats, vooral in de kleinere plaatsen bepalen winkeliers zelf de openingstijden. Winkels: Veel winkels zijn geopend van maandag tot en met vrijdag. Ze openen tussen 9:00 en 10:00 uur en sluiten tussen 21:00 en 22:00 uur. Banken: De meeste banken openen tussen 08:00 en 08:30 uur en sluiten tussen 12:00 en 14:00 uur.

Reisdocumenten

Je hebt een visum nodig om naar Indonesië te reizen. Als je van plan bent maximaal 30 dagen op Bali te verblijven, dan kun je bij aankomst een visum van 30 dagen aanvragen. Als je langer op Bali wilt verblijven, dat moet je dit van tevoren regelen. Verder heb je ook een paspoort nodig dat bij aankomst nog minimaal 6 maanden geldig moet zijn. Voor meer informatie kun je terecht bij de ambassade van Indonesië of je reisagent. 4/4 Informatie Indonesië

Reisleiding

In een aantal steden heeft onze agent eigen kantoren met Engelssprekende reisleiding. Onze agent is altijd en overal 24 uur per dag bereikbaar. Op Bali is Nederlandssprekende reisleiding gestationeerd.

Stranden

De grootste archipel ter wereld heeft met haar 15.000 eilanden ook kilometers lange zandstranden, helder water en direct langs de kust gelegen koraalriffen. Hier kun je heerlijk wandelen en van de zon

genieten. Op het eiland Bali bevindt zich Nusa Dua Beach, dit is een hagelwit, breed strand en erg populair.

Sportmogelijkheden

Indonesië is een land bij uitstek om te snorkelen, duiken en surfen. Badminton is een populaire sport in Indonesië.

Tijdsverschil

Het tijdsverschil tussen Nederland en Indonesië varieert van zes tot acht uur. In de zomertijd kan daar een uurtje vanaf en is het tijdsverschil vijf uur. Omdat Indonesië zoveel eilanden bevat, kent het land drie tijdzones. Tot het westelijke Java en Sumatra is het verschil zes uur, tot Bali en Sulawesi zeven uur en in tot de oostelijke Molukken acht uur.

Uitgaansmogelijkheden

Het moderne Jakarta op Java is een bruisende stad die nooit slaapt. De Churchill Bar in Batavia serveert haar gasten cocktails in een Nederlands koloniale setting, waar ooit leden van het koninklijk huis en hoogwaardigheidsbekleders kwamen. Het trendy jonge uitgaanspubliek komt graag in de X2 Club in Zuid-Jakarta. In het Kemang District kun je volop genieten van livemuziek. Voor cultureel entertainment kun je ook terecht bij het Bahatra Theatre, waar traditionele Indonesische dansvoorstellingen gehouden worden, die zowel Indonesiërs als toeristen kunnen bekoren.

Vervoer en verkeer

Autohuur: Je kunt een auto huren in Indonesië. Voor ongeveer hetzelfde geld kunt je een auto met chauffeur huren. Openbaar vervoer: Er rijden stadsbussen, taxi's, bemo's (kleine busjes) en becarks (fietstaxi's). De prijzen zijn over het algemeen erg laag. Taxi: Bij het gebruik van een taxi is het verstandig van te voren een prijs af te spreken. Een taxi huren voor een dag is een goede manier om meer van het land te zien. In de grotere steden rijden fietstaxi's. Deze zijn vaak goedkoop en bovendien een leuke manier om te reizen. Verkeer: De wegen in Indonesië zijn over het algemeen van een redelijke kwaliteit. Aangezien buitenlanders echter niet op de hoogte zijn van de plaatselijke manier van rijden en de (ongeschreven) verkeersregels, is het echter veiliger om te kiezen voor een auto met chauffeur in plaats van zelf een auto te huren.

Veiligheid

Over het algemeen is de Indonesische bevolking betrouwbaar en past stelen niet in de cultuur, toch is het verstandig dat je de gebruikelijke veiligheidsmaatregelen in acht neemt. Het is raadzaam om een aantal kopieën van je paspoort mee te nemen en de nummers van je travellercheques op te schrijven. Neem nooit teveel contant geld mee op zak en laat je waardevolle spullen in een kluis.

Winkelen en souvenirs

In Indonesië kun je prima winkelen. Bezoek ook zeker één van de grote shoppingmalls, met honderden winkels onder één dak. In Jakarta kun je ook uitstekend winkelen. Er zijn veel kraampjes waar van alles en nog wat wordt verkocht. Een prachtig winkelcentrum is het Plaza Senayan, waar je bekende modeontwerpers en restaurants kunt vinden. Voor souvenirs kun je het beste naar Bali.

ABN AMRO

Betaalprofiel Buitenland wijzigen: +31 102411720

Schade? Pasje gestolen? Voor deze noodsituaties is ABN AMRO 24 uur, 7 dagen per week bereikbaar. +31 102411720

Bankpas verloren of gestolen Algemeen: 0900 - 00 24 (€ 0,10 per minuut) in Nederland

Bel vanuit het buitenland: +31 10 241 17 20

Creditcard: 0900 - 80 16 (lokaal tarief)

Bel vanuit het buitenland : +31 206600123

Verloren of gestolen bellen naar +31 20 - 660 06 11

Dengue/Knokkelkoorts:

- *Deze patiëntenbrief is oorspronkelijk bedoeld als ondersteuning van het consult door de huisarts. De huisarts geeft de brief mee aan patiënten met de betreffende ziekte of aandoening. De tekst gaat ervan uit dat de patiënt al door de huisarts is gezien en dat de informatie uit de brief is besproken. De adviezen in de brief gelden alleen voor mensen bij wie de diagnose is gesteld. De informatie dient niet als vervanging van een consult door de huisarts. Bedenk bij het lezen dat uw gezondheidssituatie anders kan zijn dan in de teksten wordt beschreven.*
- **Wat is knokkelkoorts?** Knokkelkoorts is een infectieziekte die in grote delen van Afrika, Azië, Midden- en Zuid-Amerika en op de Caribische eilanden voorkomt. Het aantal gevallen van knokkelkoorts neemt de laatste jaren toe.
- **Hoe ontstaat knokkelkoorts?** Knokkelkoorts ontstaat nadat iemand is gestoken door een mug die het dengue-virus bij zich draagt. Dit is een kleine zwart-wit gestreepte 'zebramug' die *overdag* steekt (vooral in de vroege ochtend en namiddag). Door de muggensteek komt het virus in uw bloed. Er zijn vier types van het dengue-virus.
- **Wat zijn de verschijnselen?** Na besmetting met het virus kan het twee tot veertien dagen duren voordat u ziek wordt. U krijgt plotseling koorts met koude rillingen, vaak met heftige hoofdpijn en pijn achter de ogen. Uw hele lichaam kan pijn doen: spieren, botten en gewrichten, vooral onder in uw rug. U krijgt huiduitslag op uw borst (romp), armen, benen en gezicht. Na een paar dagen kunt u misselijk worden en overgeven. Ook hoesten, keelpijn en smaakverandering komen voor. Nadat u wat hersteld bent, kan er een tweede koortsperiode optreden, ook weer met huiduitslag. In een klein aantal gevallen verloopt de ziekte veel ernstiger: na de tweede tot vijfde dag ontstaan er dan puntvormige donkerrode vlekjes op de huid, neusbloedingen en tandvleesbloedingen. Dit kan leiden tot shock, bewusteloosheid en de dood. Deze vorm heet dengue hemorragische koorts.
- **Hoe wordt het aangetoond?** Bloedonderzoek kan aantonen of u met het virus bent besmet.
- **Adviezen:** De enige manier om u tegen knokkelkoorts (ook de ernstige vorm) te beschermen, is te voorkomen dat u tussen zonsopgang en zonsondergang wordt

gestoken door de mug: Draag zoveel mogelijk bedekkende kleding: lange mouwen, een lange broek, schoenen en sokken. Smeer onbedekte lichaamsdelen (gezicht, hals, handen en enkels) in met insectenwerende middelen. Middelen waarin DEET (diethyltoluamide) zit helpen het best. Zorg dat u DEET niet in uw mond of ogen krijgt. Smeer daarom bij kinderen geen DEET op de handen. Slaap onder een (geïmpregneerd) muskietennet (klamboe). Een geïmpregneerd muskietennet is doordrenkt met een antimuggenvloeistof zoals permethrine of deltamethrine. Na een half jaar, of na vier keer wassen, zijn deze middelen uitgewerkt. Dat betekent dat u uw muskietennet opnieuw moet impregneren. Muskietengaas (horren) voor ramen en deuren helpt muggen buitenshuis te houden. Deze maatregelen zijn vooral van belang voor reizigers die extra kwetsbaar zijn (bijvoorbeeld zwangeren, ouderen of diabetici).

- **Medicijnen:** Er bestaan geen medicijnen of injecties om knokkelkoorts te voorkomen of te genezen. Medicijnen kunnen wel helpen de klachten te verminderen. Tegen de koorts en pijn kunt u paracetamol gebruiken. Omdat uw bloed bij knokkelkoorts dunner kan zijn, mag u geen bloedverdunnende pijnstillers gebruiken zoals bijvoorbeeld acetylsalicylzuur, diclofenac, ibuprofen of naproxen. Tegen overgeven kunt u domperidon nemen. Zorg dat u voldoende drinkt. Om uitdroging tegen te gaan kunt u zakjes met ORS (Oral Rehydration Salt) oplossen in gekookt water dat is afgekoeld, en er steeds wat van drinken.

Hoe gaat het verder? Het kan een aantal weken duren totdat u van een eerste infectie hersteld bent. Daarna bent u levenslang ongevoelig (immuun) voor één type denguevirus. Wanneer u daarna met een ander type denguevirus besmet wordt, is de kans op een ernstig beloop (dengue hemorragische koorts) veel groter. Iemand met dengue hemorragische koorts moet in een ziekenhuis worden opgenomen. Zonder behandeling is er 10% kans op een dodelijke afloop; met de juiste behandeling is deze kans 1 tot 2%.

(<http://nhg.artsennet.nl/upload/104/patbrieven/a6e.htm>)

- **Meer informatie:** Voor meer informatie kunt terecht bij het Landelijk Coördinatiecentrum voor Reizigersadvisering, per telefoon (tel. 0900-9584, kosten: € 0,45 per minuut) of via internet (www.lcr.nl).

Ambassade en/of consulaat

Nederlandse ambassade

- Jalan H.R. Rasuna Said
Kav. S-3
Kuningan
12950 Jakarta
Tel. +62 21 524 82 00
Open: ma van 9.30-12 uur, di t/m vr van 8-12 uur.
Zie ook nederlandwereldwijd.nl.

Nederlands consulaat

- Bali, Medan en Surabaya.

Hulp in het buitenland

- Actuele informatie over veiligheidsrisico's in het buitenland wordt verstrekt door het Ministerie van Buitenlandse Zaken via nederlandwereldwijd.nl, via Twitter [@247BZ](https://twitter.com/247BZ) en via de [Reisapp Buitenlandse Zaken](#).
- Daarnaast is het contactcenter van het ministerie 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar voor informatie of in geval van nood op telefoonnummer +31 247 247 247, ook vanuit het buitenland (let op roamingkosten). Wanneer in het buitenland de Nederlandse ambassade wordt gebeld (lokaal tarief), wordt er automatisch doorverbonden naar het contactcenter in Nederland.
- In geval van een arrestatie, bijvoorbeeld na een verkeersongeval, kan de ambassade informatie geven over de rechtspraak en verdere gang van zaken. Kijk op anwb.nl/juridisch-advies/op-vakantie voor meer informatie.
- Reisverzekering: e-mail: reisschade@europese.nl telefoon 020-6515253

Alarmnummers

- Het landelijk alarmnummer voor mobiele telefonie is 112.
- Politie: 110.
- Ambulance: 118.
- Brandweer: 113.

Handige websites

Toeristische informatie

- Indonesisch verkeersbureau (Nederlands): toerisme-indonesie.nl
- Indonesisch verkeersbureau (internationaal): indonesia.travel
- Indonesia-Tourism: indonesia-tourism.com
- Bali: balitourismboard.org
- Flores: florestourism.com
- Oost-Indonesië: east-indonesia.info
- Papoea (Trek Papua): trek-papua.com

Telefoneren

Nummer kiezen

- Internationaal toegangsnummer: 62.
- Vanuit Nederland naar Indonesië: 00 - 62 - netnummer zonder nul - abonneenummer.
- Vanuit Indonesië naar Nederland: 001 of 008 - 31 - netnummer zonder nul - abonneenummer.

REIZIGERSINFORMATIE MUGGENWERENDE MAATREGELEN

REPELLENTS / MUGGENOLIE

- Gebruik producten die DEET (N,N-diethyl-3-methylbenzamide of N,N-diethyl-m-toluamide) bevatten in percentages van 30-50%.
- Bedek de onbedekte huid zo volledig mogelijk (onder kleding is niet nodig).
- Het aanbrengen van een dunne laag volstaat.
- Vermijd contact met ogen en mond (bijvoorbeeld via de handen).
- Vermijd contact met (brand)wondjes, geïrriteerde huid en eczeem.
- Breng DEET opnieuw aan als de beschermingsduur is verstreken (zie verpakking).
- De beschermingsduur van DEET neemt af door zwemmen, transpireren en weersomstandigheden (regen en wind).
- Zonnebrandcrème moet minimaal drie kwartier voor DEET worden aangebracht.

Voor zwangeren:

- DEET kan tijdens de zwangerschap veilig gebruikt worden in concentraties tot en met 30%.
- Minimaliseer het gebruik van DEET tijdens het eerste trimester van de zwangerschap: verblijf zo veel mogelijk in muggenvrije ruimtes, minimaliseer buitenactiviteiten en draag bedekkende kleding.

Voor kinderen:

- Vermijd concentraties van meer dan 30% bij kinderen die nog geen 2 jaar oud zijn.
- Laat kinderen niet zichzelf insmeren.
- Smeer bij kinderen niet de handen in om te voorkomen dat DEET in contact komt met ogen of mond.

KLEDING

Draag ruimvallende, lichtgekleurde kleding die de huid goed bedekt zoals shirts met lange mouwen, broeken met lange pijpen, sokken en (dichte) schoenen. Eventueel kan kleding geïmpregneerd worden met permethrine.

KLAMBOE

- Slaap onder een (bij voorkeur geïmpregneerde) klamboe.
- Controleer voor het slapengaan of er geen muggen in het net zitten.
- Houd de klamboe goed sluitend, bijvoorbeeld door de onderkant onder de matras te stoppen.

OVERIG

- Blijf 's avonds en 's nachts zo veel mogelijk binnenshuis.
- Houd slaapvertrekken insectenvrij door ramen en deuren (tijdig) te sluiten of horren te gebruiken.
- Eventueel kunnen (slaap)vertrekken muggenvrij gemaakt worden met behulp van insecticides. Volg de instructies op de verpakking. Voorkom inademing en verlaat na inspuiting tijdelijk het vertrek.
- Gebruik airconditioning indien aanwezig.
- Knoflook, vitamine B, citronellakaarsen en elektrische buzzers zijn niet effectief. Citronellaolie werkt slechts enkele minuten. Het enige alternatief voor DEET zijn producten op basis van picaridine of lemon-eucalyptus (PMD). Deze zijn moeilijk verkrijgbaar.

REIZIGERSINFORMATIE - DENGUE (KNOKKELKOORTS)

Wat is dengue?

Dengue, ook wel knokkelkoorts genoemd, is een koortsende infectieziekte die wordt veroorzaakt door het denguevirus. Dit virus wordt van mens op mens overgebracht door de steken van een mug, de zogenoemde Aedesmug.

Wat zijn de verschijnselen van dengue?

Acute koorts, hoofdpijn, gewrichtspijn en vaak uitgesproken spierpijn. Na 3 tot 5 dagen kan een vlekkerige huiduitslag ontstaan. In zeldzame gevallen (minder dan 1%) ontstaan huid- en slijmvliesbloedingen. De kans op deze ernstige verschijnselen is tien maal hoger als men al een keer dengue doorgemaakt heeft.

Wat moet ik weten over de Aedesmug?

De Aedesmug verblijft met name in en rond de steden. De mug rust in huis en steekt overdag, met name in de vroege ochtend en de late namiddag.

Wat moet ik weten over het denguevirus?

Er zijn vier types van het denguevirus. Na het doormaken van dengue is men levenslang beschermd tegen het virustype dat de infectie veroorzaakt heeft, maar niet tegen de andere types. Het is dus mogelijk om meerdere malen dengue te krijgen.

Waar komt dengue voor?

Dengue komt in toenemende mate voor in de stedelijke gebieden in het Caribisch gebied, Midden-Amerika, Zuid-Amerika, het Indiase subcontinent, Zuidoost-Azië en tropisch Afrika. Vooral tijdens het regenseizoen kan de ziekte epidemische proporties aannemen. Dengue komt naar schatting bij 0,1 tot 1% van de reizigers voor bij een verblijf van een maand in de tropen.

Welke maatregelen kan ik nemen om dengue te voorkomen?

- Draag bedekkende kleding, ook overdag.
- Gebruik een muggenwerend middel op onbedekte huid.
- Zorg dat de kamers muggenvrij zijn.

Hoe moet een muggenwerend middel worden toegepast?

- Gebruik een middel dat diëthyltoluamide (DEET) bevat (ten minste 25-30%)
- Smeer zonodig de huid eerst in met een zonnebrandcrème. Let op: de zonnebescherming neemt af door de toepassing van DEET-houdende middelen.
- Smeer de onbedekte lichaamsdelen in. Vermijd lippen en ogen.
- Eenmaal in een muggenvrije ruimte kan het muggenwerend middel weer afgespoeld worden.

NB: DEET-houdende middelen zijn schadelijk voor nylon en plastics.

REIZIGERSINFORMATIE – ETEN & DRINKEN / REIZIGERSDIARREE

Via besmet voedsel of drinkwater kunnen reizigers ziektes oplopen zoals hepatitis A, buiktyfus of reizigersdiarree. Men spreekt van reizigersdiarree bij drie of meer lozingen van ongevormde of waterige ontlasting per etmaal. Dit kan gepaard gaan met misselijkheid, koorts of buikpijn. De aandoening is over het algemeen mild van aard, duurt meestal drie tot vier dagen en gaat vanzelf over. Het belangrijkste risico van diarree is **uitdroging**, met name bij kleine kinderen en ouderen. Uitdrogingsverschijnselen zijn: dorst, droge tong en mond, donkergekleurde urine, weinig of geen urine, snelle hartslag, snelle ademhaling en sufheid. Raadpleeg bij deze symptomen een arts.

Preventie van diarree

Eten:

- Eet alleen voedsel dat goed en langdurig **verhit** is en op het moment van consumptie nog steeds heet is (vermijd dus salades, koude buffetten, rauw vlees, etc.).
- Was groente in schoon/gekookt water.
- Eet alleen fruit dat u zelf geschild heeft.
- Vermijd sauzen en desserts die van rauwe of niet goed gekookte eieren zijn gemaakt.
- Bescherm voedsel tegen vliegen en vermijd voedsel waarop vliegen gezeten (kunnen) hebben.
- Wees terughoudend met het nuttigen van schaaldieren, zelfs als ze gekookt zijn.
- Eet zo veel mogelijk vers voedsel, nooit opgewarmde restjes van de dag(en) ervoor.
- Eet geen onverpakt ijs; verpakt ijs levert meestal geen bezwaar op.
- Eet bij voorkeur in een druk restaurant met een hoge omloopsnelheid van het voedsel.
- Neem geen vacuüm verpakt vlees of vleeswaren mee. Ongekoeld en in een warme omgeving kan deze zelfs minder lang houdbaar zijn dan de datum op de verpakking aangeeft. Gesteriliseerde producten, bijvoorbeeld in blik, pot of foliepak, die niet in de koelkast bewaard hoeven te worden, zijn in onbeschadigde verpakking wel houdbaar.

Drinken:

- Niet al het kraanwater is drinkwater! Twijfelt u aan de kwaliteit van het water, drink dan mineraalwater uit de originele, verzegelde verpakking. Ook vruchtensappen uit blik en warme dranken die van gekookt water zijn gemaakt (thee, koffie) zijn relatief veilig.
- Eventueel kunt u water ontsmetten door het te **koken**, te filteren met een microfilter of te behandelen met chloor of jodium. Voor filtratie en desinfectie met chloor en jodium dient u de aanwijzingen op de verpakking van het product te volgen. Verkeerd gebruik kan schadelijk zijn.
- Vermijd ijsblokjes, tenzij ze van schoon water zijn gemaakt.
- Vermijd ongepasteuriseerde melk(producten) of kook de melk voor gebruik.

Hygiëne

- **Was** uw handen met water en zeep of handalcohol na gebruik van het toilet, voor het eten en voor het koken.
- Houd personen die buikpijn en/of diarree hebben buiten de keuken. Voor hen is het extra belangrijk de handen vaak en goed te wassen, zeker na het gebruik van het toilet.
- Gebruik alleen schoon vaatwerk. Was het af in heet sop en gebruik schone droogdoeken.
- Gebruik desinfecterende doekjes als er geen schoon water en zeep is.

Voedsel dat besmet is, ziet er dikwijls normaal uit, ruikt goed en smaakt uitstekend! Bijna alles kan besmet zijn: vlees (rund, varken, gevogelte, wild), vis, melk, ijs, groenten, water etc. Bij dure restaurants of all-in resorts spelen in principe dezelfde risico's. Luxe is geen synoniem voor veilig.

Samenvattend: **cook it, boil it, peel it or forget it.**

Behandeling van diarree

Het belangrijkste is dat u **veel blijft drinken en voldoende zout binnenkrijgt** om uitdroging te voorkomen. Een handige indicator is de urinekleur. Zorg ervoor dat die helder en kleurloos blijft. Zolang u vast voedsel verdraagt, kunt u blijven eten. Een speciaal dieet is niet nodig.

Bij hinderlijke waterige diarree kan eventueel een **stopmiddel** zoals loperamide (Imodium[®], Diacure[®] of Diarem[®]) worden gebruikt. Gebruik nooit een stopmiddel bij diarree met bloed of koorts, bij zwangerschap en bij kinderen onder de 2 jaar. Loperamide is zonder recept verkrijgbaar bij apotheek of drogist. Lees de informatie van de bijsluiter zorgvuldig door en volg de instructies nauwkeurig op. Gebruik het niet langer dan 3 dagen. Overmatig of langdurig gebruik kan schadelijk zijn.

ORS (orale rehydratie solutie) is een uitgebalanceerde zout-suikeroplossing waarmee uitdroging en het verlies van zout gecompenseerd kunnen worden. ORS is verkrijgbaar in zakjes. Voor de bereiding, zie de aanwijzingen op de verpakking. Het is niet noodzakelijk om ORS bij elke diarree te gebruiken, maar bij veelvuldige lozingsen, aanhoudende diarree en uitdrogingsverschijnselen wordt het sterk aangeraden.

Jonge kinderen en ouderen moeten altijd ORS gebruiken omdat het risico op uitdroging bij hen vergroot is. Het is eveneens aangewezen voor reizigers met bepaalde aandoeningen (o.a. diabetes, ziekte van Crohn, kanker), reizigers die bepaalde medicijnen gebruiken en gezonde reizigers die onder geen beding een arts kunnen raadplegen.

Gebruik geen actieve kool (Norit[®]). Dit middel kan de werking van andere geneesmiddelen verminderen (zoals malariamiddelen of de anticonceptiepil) of ervoor zorgen dat bloed in de ontlasting niet wordt opgemerkt.

Antibiotica zijn medicijnen die bacteriën bestrijden. Hoewel reizigersdiarree meestal door bacteriën wordt veroorzaakt, krijgt niet elke reiziger antibiotica mee. Antibiotica kunnen vervelende bijwerkingen hebben en overmatig of verkeerd gebruik kan bacteriën resistent maken. Bovendien is reizigersdiarree in principe onschuldig en gaat in een paar dagen vanzelf over. Alleen de volgende groepen reizigers komen in aanmerking voor antibiotica: rolstoelafhankelijke reizigers, reizigers met een stoma, reizigers bij wie diarree arbeidsgerelateerde gevolgen kan hebben (topsporters, politici, militairen), reizigers met bepaalde afweerstoornissen (bijvoorbeeld reizigers met hiv/aids of reizigers die afweeronderdrukkende medicatie gebruiken) en reizigers met een verhoogd risico op complicaties (bijvoorbeeld reizigers met diabetes, colitis ulcerosa of de ziekte van Crohn). Alleen een arts kan reizigers antibiotica voorschrijven.

Niet elke diarree in de tropen is reizigersdiarree. Als er aanwijzingen zijn dat de diarree een andere oorzaak heeft of ernstiger zal verlopen, moet u medische hulp inschakelen. **Raadpleeg een arts bij:**

- diarree met (hoge) koorts.
- diarree met bloedbijmenging.
- diarree die langer dan 3 à 4 dagen aanhoudt.
- voor kinderen van 2 jaar en jonger en voor volwassenen van 70 jaar en ouder geldt naast bovenstaande:
 - diarree die langer dan 1 dag aanhoudt
 - diarree met braken
- nadrukkelijke uitdrogingsverschijnselen: droge tong en mond, weinig of geen urine, snelle zwakke hartslag, snelle ademhaling, sufheid, ingevallen ogen, spierkrampen

REISAPOTHEEK

Medisch paspoort

Kopie van recepten

ORS/Reisziekte/Imodium

Zonnefactor P20

Deet-→muggen

Medicijnen

Verbanddoos

LIJST “WAT NEMEN WE MEE”

Batterijen voor foto-film en zaklamp / oplader mobiele telefoon

Tijdschakelaar instellen

Vul registratiekaarten in van waarde apparatuur thuis

Paspoorten

Wereldstekker

Zakmes

Denk aan eerste dag ook aan contant geld

Kopie paspoorten

Maximale bagage van 30 kg

Herbevestiging vlucht indien nodig

Zonnebrillen

Vliegenmepper

Waslijn en knijpers

Washandjes en spons

Leesboek

Adressenschrift

Ziektekosten verz. Papieren

Reiswekker

Woordenboek

Bank

Gebruik bankpas in het buitenland

Het komt regelmatig voor dat criminelen geld opnemen met gestolen gegevens van betaalpassen. Dit gebeurt vooral in landen buiten Europa. Daarom staan de meeste bankpassen dan ook standaard ingesteld op gebruik binnen Europa. Gaat u naar een land buiten Europa? Dan kan het dus zijn dat u uw pas tijdelijk moet (laten) instellen op wereldwijd gebruik. Wij adviseren u om ruim voor vertrek bij uw bank te informeren of uw bankpas geschikt is ('aan' staat) voor pinnen op uw vakantiebestemming.

Wie is er thuis te bereiken

Altijd eerst de reisleiding ter plaatse

Wat uw vraag of probleem ook is, wij lossen het graag op. Als u tijdens uw vakantie opmerkingen of klachten hebt, dient u altijd contact op te nemen met onze reisleiding ter plaatse. Wacht niet tot u weer thuis bent. Uw host(ess) kan immers meteen een oplossing zoeken zodat u verder kunt genieten van uw vakantie. De ervaring leert dat wij op deze manier veel problemen snel en ter plaatse kunnen oplossen. Als uw host(ess) niet bereikbaar is, niet voor de gewenste oplossingen zorgt of als er geen reisleiding aanwezig is, dient u contact op te nemen met onze organisatie in Nederland. Wij zijn 24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar op +31534880050. * Voor deze dienst worden alleen de kosten van de sms aan uw provider in rekening gebracht. U ontvangt één gratis SMS ter bevestiging. Het mobiele nummer zal niet voor commerciële doeleinden worden gebruikt. Deze service werkt uitsluitend vanuit Nederland in combinatie met een Nederlandse provider.

Adresgegevens agent Indonesië (INDJAV)

Adresgegevens van onze vertegenwoordiger op Bali: Panorama Destination Management (Engelstalig) Jl. Bypass Ngurah Rai 620, Suwung Denpasar 80228 Bali - Indonesie Tel tijdens kantooruren: 00.62.361.726 800 - Tel na kantooruren (ook per Whatsapp te bereiken): 00.62.85935000882 (Yuliana) / 00.62.8123908301 (Irene) / 00.62.8155745060 (Billy) / 00.62.81999913855 (Maria). Noodnummer Bali/Lombok: 00.62.8113855155 (Benny Onor) Noodnummer voor Java: 00.62.81287481424 (Devina) Noodnummer voor Sumatra: 00.62.8116029569 (Taufiq)

Excursiepakket op Java t/m oktober 2019

Maak uw reis compleet en boek vooraf het excursiepakket bij. Het pakket op Java met entreegelden en excursies biedt u het volgende:

- Bezoek aan Prambanan tempel en de Borobudur tempel
- Stadstour Yogyakarta (incl. entree Sultan Palace en Taman Sari Water Castle)
- Verplichte lokale gidsen tijdens bovenstaande excursies
- 7 x lunch (op dag 3, 4, 5 -in de trein-, 6, 7, 10 en 11)

Voor meer informatie over de excursies verwijzen wij u graag door naar het tabblad 'Dagprogramma'.